ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

5 динара

БРОЈ 1303

17.12.1976. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XXXVII

КОМПЛЕТАН СТРИП
ФАНТАЗИЈА

Ripley Веровали или не!

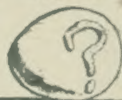
Римски император
КЛАУДИЈЕ

РАЗВЕО СЕ ОД СВОЈЕ ЖЕНЕ САМО ЗБОГ ТОГА ШТО ЈЕДНОМ, ПОШТО ЈЕ ОНА СПРЕМИЛА ЊЕГОВУ СОБУ, НИЈЕ МОГАО ДА НАЂЕ НЕКИ ВАЖАН СПИС.

За НАЈСТАРИЈЕ ЖИВО БИЋЕ

СМАТРА СЕ ЈЕДАН ЦРВЕНИ КИПАРИС КОЈИ РАСТЕ У БЛИЗИНИ ТАЈПЕЈА, НА ОСТРВУ ТАЈВАНУ. ДРВО ЈЕ ВИСОКО 53 МЕТРА, У ОБИМУ ИМА 26,5 МЕТАРА, А СТАРО ЈЕ ВИШЕ ОД 600 ГОДИНА.

ЈАЈЕ

СА ШАРОМ У ОБЛИКУ **ЗНАКА ПИТАЊА** СНЕЛА ЈЕ КОКОШКА РУТ МОРИС ИЗ БИГ СПРИНГСА (САД)

ЏАМБО

ЧУВЕНИ СЛОН ИЗ ЦИРКУСА „БАРНУМ", КОЈИ ЈЕ БИО ВИСОК 3,23 МЕТРА И ТЕЖАК 6 ТОНА, НИКОГА НИЈЕ СЛУШАО **ОСИМ СВОГ ТРЕНЕРА МЕТЈУА СКОТА.**

НАЈЛУКСУЗНИЈА ШТЕНАРА У ИСТОРИЈИ

ПАЛАТУ **ГРОУВ** У ЧИЗИКУ (ЕНГЛЕСКА) ОСТАВИО ЈЕ ЊЕН СОПСТВЕНИК СВОЈОЈ ДОМАЋИЦИ ПОД УСЛОВОМ ДА СЕ БРИНЕ О **ЊЕГОВИХ 99 НЕРАСНИХ ПАСА.** ПРЕМА ТЕСТАМЕНТУ ДОМАЋИЦА БИ ИЗГУБИЛА НАСЛЕДСТВО АКО БИ ИЈЕДАН ОД ПАСА УГИНУО НАСИЛНОМ СМРЋУ. **МЕЂУТИМ, СВИХ 99 ПАСА УГИНУЛО ЈЕ ОД СТАРОСТИ У ПЕРИОДУ ОД 29 ГОДИНА (1790–1819)**

НЕЛИ БЛЕЈ

АМЕРИЧКА НОВИНАРКА КОЈА ЈЕ 1889. ОБИШЛА СВЕТ БРЖЕ ОД ФИЛЕАСА ФОГА, ЈУНАКА ВЕРНОВОГ РОМАНА „ПУТ ОКО СВЕТА ЗА 80 ДАНА", ПОЧЕЛА ЈЕ НОВИНАРСКУ КАРИЈЕРУ У 18 ГОДИНИ **ЈЕДНИМ ЧЛАНКОМ О ПРАВИМА ЖЕНА.**

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● свака три минута негде у свету неки научник држи предавање о проблемима човековог здравља, а сваких пет минута одржавају се састанци о проблемима електронике, биологије или медицине. Откуд то знамо? Знамо, јер је педесет статистичара, чланова Светске организације за статистику, радило шест месеци на овом проблему. Између осталог они су закључили да се свака два минута негде у свету појави нека статистика.

● у свим кутијама са свежим јајима пољопривредног центра у француској покрајини Ер и Лоара налази се следећи натпис: „Наше кокошке живе у природи, хране се природном храном и греје их право сунце. Кавези са по четири кокошке које греје и осветљава вештачка светлост, нама су страни".

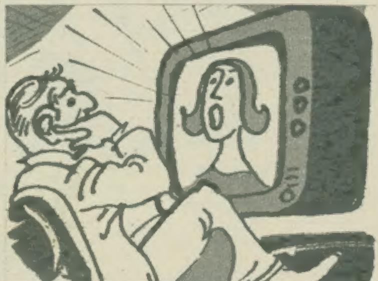

● у Бразилу се на прозорима кућа често могу видети кавези са живим зечевима. Наиме, комарци којих овде има много воле зечију крв више од човекове.

● у Сједињеним Америчким Државама рађа се годишње око три стотине деце — у аутомобилима. На њиховим крштеницама уписује се као место рођења број регистарске таблице.

● недавно су стручњаци музичког савета за Европу тражили да нота „ла" постане интернационална. Наиме, ова основна нота у две суседне земље различитог је тона. Због тога, на пример, и Бетовенова симфонија различито звучи. Осим тога, на телевизији, где се филмови брже емитују него у биоскопу (25 слика у секунди уместо 24) звук је нешто оштрији што деформише музичко осећање телевизијских слушалаца.

● у књизи „Домаће животиње" француског писца Жан-Жака Барлоја на једном месту пише: „Ако је веровати Марку Полу тигар је некад употребљаван за лов. Овај славни венецијански морепловац тврди да је у парку монголског цара Кублај Кана видео дресиране тигрове који су ловили дивљач: јелене, дивље бикове итд.

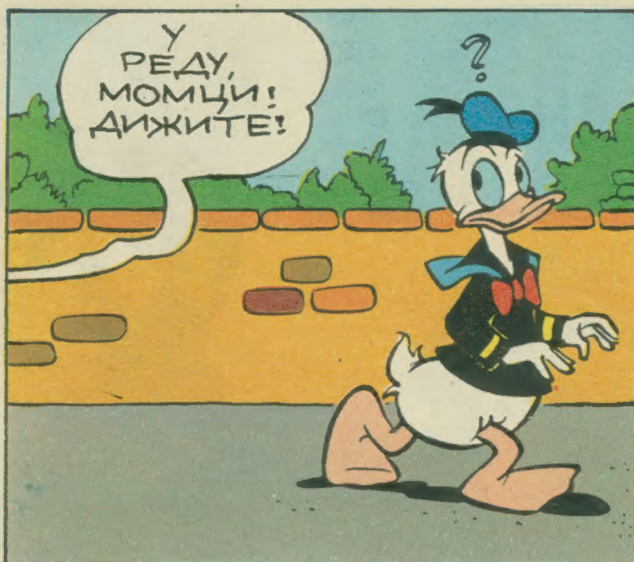

● одрастао лабуд може да буде тежак до 13 килограма, да има распон крила од готово 3 метра и да лети брзином од 75 до 80 километара на час.

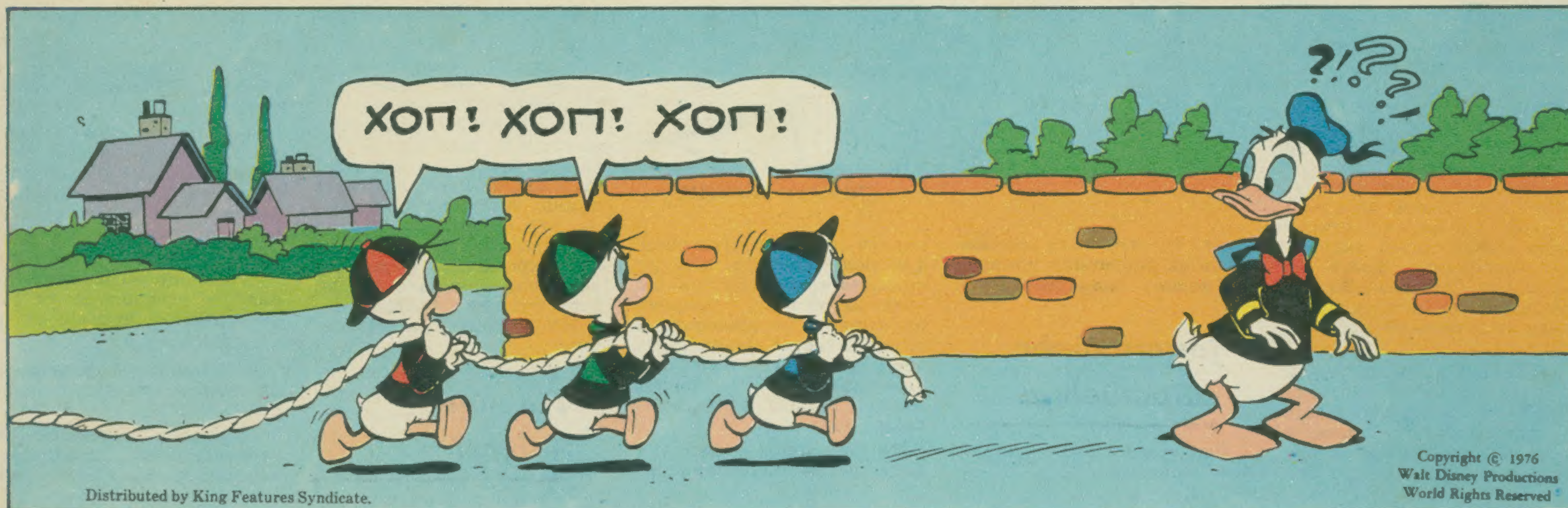

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

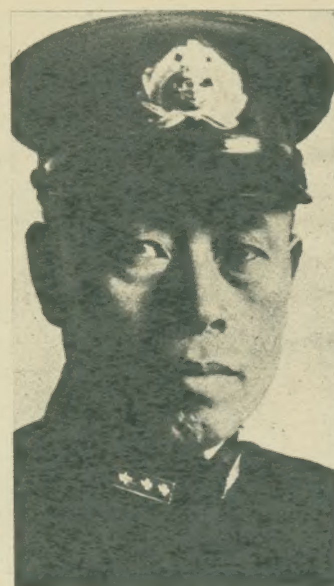
УСПЕЛА ВАРКА

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ

ШТАБ АМЕРИЧКЕ ПАЦИФИЧКЕ ФЛОТЕ НАШАО СЕ ПРЕД ВЕЛИКИМ ИСКУШЕЊЕМ ЈЕР ЈЕ ОБАВЕШТЕЊЕ ТАЈНЕ СЛУЖБЕ О ПРЕДСТОЈЕЋЕМ НАПАДУ ЈАПАНАЦА МОГЛО БИТИ И НЕТАЧНО. АЛИ, ЈЕДАН ОД АДМИРАЛА ДОШАО ЈЕ НА СПАСОНОСНУ ИДЕЈУ.

ЧЕСТЕР НИМИЦ

ИСОРОКУ ЈАМАМОТО

Читав Пацифик врвео је од јапанских ратних бродова. Кретали су се у свим правцима, а онда нагло прекстројавали у мање групе које су, једна за другом, у размаку од неколико дана нестајале у непознатом правцу.

Америчке подморнице расуте по огромном пространству Тихог океана нису примећивале овај вешто изведен маневар иако су послате да осматрају пучину, и о сваком, па и најмањем, сумњивом детаљу извештавају Штаб америчке Пацифичке флоте на Хавајима. Заповедници подморница мислили су да се ради о рутинском крстарењу.

Пажљивим осматрањем уочили би да се јапанске поморске снаге сврставају у осам група и плове у осам наоко различитих правaца, удаљене једна од друге једва неколико стотина километара, а затим се, вероватно, негде окупљају. Међутим, ни подморнице ни извиђачки авиони нису приметили ништа што би било вредно њихове пажње!

Јапански план одвијао се беспрекорно. Аутори плана трудили су се да Американци не сазнају обим њихових снага, не открију да се оне негде прикупљају. Тада би им било сасвим јасно да противник припрема велику операцију.

Јамамотова стратегија

Искуство стечено приликом напада на Перл Харбор, а примењено касније још неколико пута, да је изненадни напад половина успеха, Јапанци су хтели да искористе и сада. Мада остварење првог дела плана — заузимање Нове Гвинеје и отварање пута према Аустралији — није успело, Јапанци су све то хтели да надокнаде у управо припреманом нападу.

Целу операцију замислио је и њом руководио заповедник јапанске морнарице адмирал Јамамото. „Американцима треба вратити жалост за срамоту, ударити их снажно и изненада и то тамо где се не надају!", често је понављао тих дана, бесан због недавног тешког пораза у Коралском мору.

Ни амерички адмирали нису седели скрштених руку, привидан мир после ове битке многе их је забрињавао, нарочито положај сопствене флоте која се, десеткована у луци Перл Харбор, прве године рата доста истрошила. На успех се могло рачунати само у случају ако прозру план Јапанаца. Обавештајна служба радила је даноноћно, а радио-служба непрестано хватала јапанске телеграме.

Штаб Пацифичке флоте добио је прве податке о предстојећем нападу тек након неколико дана. Извештаји су говорили о кретању великог јапанског флотног састава на север према Алеутским острвима. У поменутој ескадри пловили су 2 носача авиона, 5 крстарица, 11 разарача, 6 подморница и велики број пратећих бродова.

Био је крај маја 1942. године.

То није могуће!

Тих дана америчка радио-служба ухватила је неколико телеграма размењених између јапанских бродова. Телеграми су дешифровани, али у њима није било никаквих података. Из њих се само могло сазнати да се припрема велики напад на неки „објект". И то је било све!

У штабу Пацифичке флоте сви су били на ногама. Док су се адмирали грозничаво вртели у кругу стигао је један извештај обавештајне службе.

Адмирал Честер Нимиц, командант флоте, хитно је позвао своје сараднике на састанак. Говорио је, као и увек, полако и одмерено.

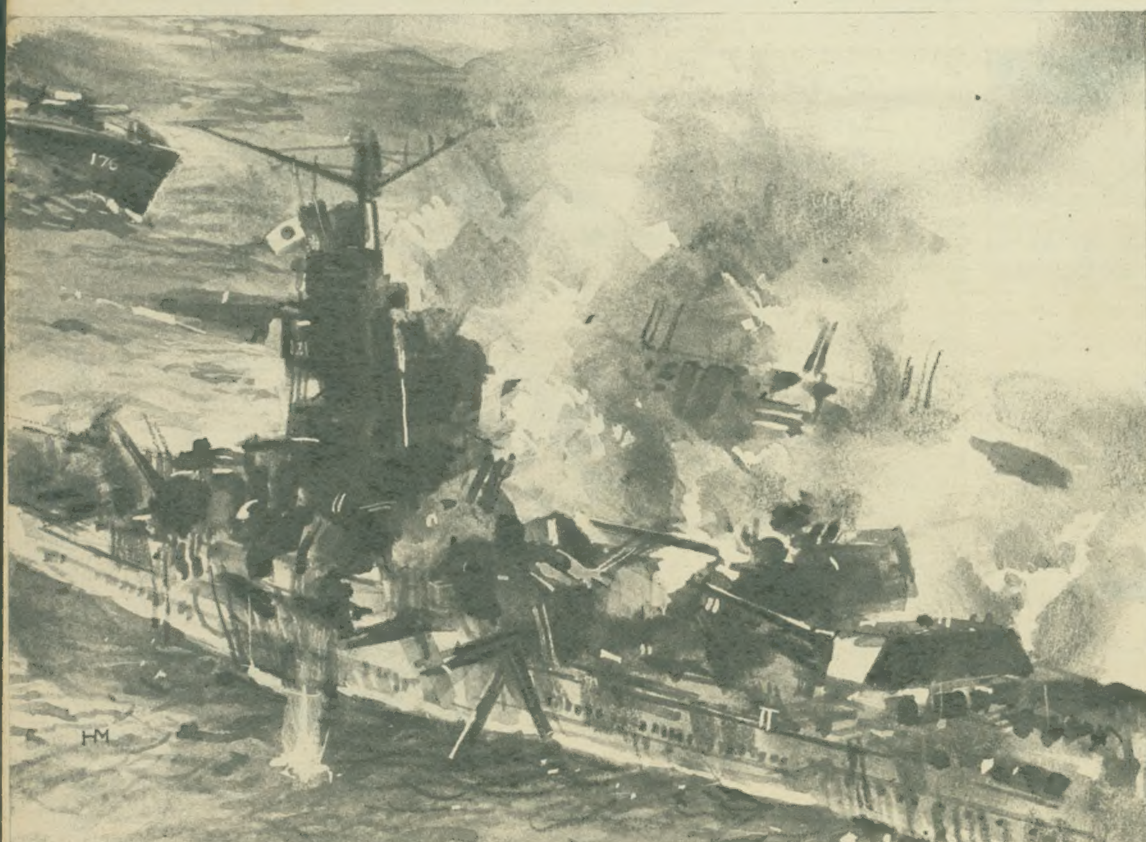
— Примили смо извештај да јапанска флота плови према циљу. У питању је напад досад највећих размера! На окупу су сви њихови расположиви бродови!

— Где су усмерили напад? — нестрпљиво се јавио адмирал који је седео до Нимица.

— Мидвеј! — ледено је одговорио командант флоте.

Окупљени занемеше од запрепашћења. Јапанци су важили за смеле борце, али ово је представљало лудост. Мидвејска острва била су изузетно добро утврђена и брањена. Да би нападач стекао ма и најмању могућност искрцавања на њихове гребене, требало је претходно бомбардовати острва бар неколико дана, а онда то више не би било изненађење.

Нико од присутних адмирала није прихватио обавештење тајне службе као истину. Јапанци су, мислили су они, смишљено подметнули ову вест обавештајцима. Разлог је једноставан: ако Американци по

МИНИ-КВИЗ

1. Где се налази „Зид плача"?
2. Којој врсти животиња припадају кенгури?
3. Које све земље излазе на Црно море?
4. Шта је саркофаг?
5. Антифриз је:

ОДГОВОРИ:

1) „Зид плача" је назив једног зида (бедема) уз чувену Омарову џамију у старом Јерусалиму. Ту се скупљају религиозни Јевреји и „плачу" за Мојсијевим плочама са десет божјих заповести које су, по предању, узидане у њега; 2) Кенгури (Macropodidae) су сисари из реда торбара који живе по пространим равницама Аустралије, ређе у шумовитим пределима; 3) Црно море (Pontus Euxinus) налази се између СССР, Мале Азије и Балканског полуострва а главна морска пристаништа су му у СССР, Румунији, Бугарској и Турској; 4) Саркофаг је камени надгробни споменик у облику мртвачког сандука. Из римске уметности прешао је у хришћанску. Израђивао се нарочито у раном средњем веку. био је огромних димензија и често велике уметничке вредности; 5) Антифриз је средство које спречава замрзавање воде.

верују у „причу", бациће своју ратну флоту у одбрану Мидвеја, а за то време Јапанци ће напасти неки небрањени део Пацифика на сасвим супротном крају Мидвејских острва. Ипак, Нимицови сарадници сложили су се у једном: јапански конвој који је пловио према Алеутским острвима био је обична варка. Он је имао за циљ да одвуче америчку флоту далеко на север.

Улетели у замку

Шта радити, било је питање на које амерички адмирали нису имали одговор. Ако је обавештење тачно, требало је хитно упутити бродове према Мидвејским острвима и приредити леп дочек нападачу. Али, ако вест није тачна, онда би тај потез био судбоносна грешка јер ће се флота удаљити од правог места напада и оставити га Јапанцима на милост и немилост. Оклевали су, а драгоцено време је текло. Неочекивано, једном од адмирала синула је идеја.

— Хајде да проверимо податак, али тако да нам сами Јапанци дају одговор! Пошто Мидвејска острва имају везу са Хавајима путем подморског кабла, поруке послате њиме нико не може „хватати". Јавимо команди острва на Мидвеју да нас хитно, али радио-телеграмом, обавесте о томе како им се, наводно, покварило постројење за дестилацију воде. Јапанци ће сигурно „ухватити" ту поруку и са њом упознати своје бродове. Тако ћемо проверити да ли ће за Мидвеј употребити израз „објект" који, иначе, стално наводе као циљ напада.

Предлог је једногласно прихваћен и спроведен у дело. У питању су били минути.

Време се отегло. После непуног часа америчке радио-станице „ухватиле" су шифровану јапанску радио-поруку. Њом се обавештавао један део Јамамотиног бродовља да „Објект има потешкоће у снабдевању водом"!

Непријатељ је улетео у замку. Дакле, „објект" је, ипак, био Мидвеј. Јапанци, који су у овај напад уложили неколико недеља припрема, много средства и пажљиво разрађен план, упропастили су све улетевши у наивну замку. Наиме, у бици код Мидвејских острва неколико дана касније, 5. јуна (4. јуна по америчком времену) 1942. године, доживели су један од најтежих пораза у другом светском рату. Пацифичка флота адмирала Нимица дочекала је спремно Јапанце и изненадила их уместо да буде и сама изненађена.

М. Тодоровић

ИЗМЕЂУ НАУКЕ И СУЈЕВЕРЈА

ЗАШТО БОЛИ ЗДРАВ ЗУБ?

Да непријатељ не би открио тајне поруке, војници ће моћи да их преносе путем — мисли! Бар тако најављују неки стручњаци за парапсихологију.

У америчком часопису „Ревија за психоанализу" објављен је чланак угледног америчког психоаналитичара доктора Џула Ајзенбуда. У њему је доктор Ајзенбуд изнео случај који се догодио њему самом: у току разговора, један његов пацијент изненада је споменуо да би могао добити срчани напад и умрети. Баш у том тренутку доктор је размишљао о предавању којем је присуствовао непосредно пре тога — о тромбози коронарних артерија!

Још чуднији пример навео је доктор Џилеспи. Он је једне вечери, пред спавање, прочитао кратку причу Елизабет Бауен „Наслеђени часовник". Следећег дана један његов пацијент испричао му је свој сан од претходне ноћи у којем се дешавало баш оно што и у причи. Међутим, тај пацијент уопште није читао причу, штавише, није никада ни чуо за књижевницу Елизабет Бауен!

Може ли се телепатија увежбавати?

Ово су само два од многобројних сличних примера. Наш познати научник, доктор Владета Јеротић, сматра да их има и много више но што се лекари усуђују да изнесу, стрепећи и данас да у јавности не буду проглашени за надрилекаре и шарлатане, или, у најмању руку, за мрачњаке који се упуштају у нешто што није стекло статус науке. Али, већ и објављени примери недвосмислено говоре о томе да — парапсихолошки феномени посто је и да на њих треба обратити пажњу.

У неким земљама на томе се већ озбиљно ради. Тако, на пример, у Совјетском Савезу парапсихологији поклањају велику пажњу. Тамо се већ увелико експериментише са телепатијом, то јест преношењем порука између две особе просторно веома удаљене које немају никакве друге могућности општења осим путем — мисли. Ово би нарочито добродошло у војне сврхе јер не би било никаквих начина да непријатељ омета комуникацију и, што је најважније, да ухвати поруку! Али, ту се поставља битно питање: значи ли то да се преношење мисли може увежбавати?

Наелектрисани мозак

Прво што су лекари запазили је да се телепатске и уопште, парапсихолошке појаве, најчешће догађају између особа које су веома блиске. Тако није редак случај да близанци који иду у исти разред напишу потпуно исти писмени задатак иако не седе заједно, или нацртају исти цртеж на часу ликовног.

Немачки психијатар Шварц навео је и једно своје такво искуство. Њега је изненада јако заболео зуб и због тога је отишао лекару. Међутим, испоставило се да су му сви зуби сасвим здрави и њега је ускоро зубобоља прошла „из чиста мира", као што је и нашла. Али касније се испоставило да је управо у време када је Шварц отишао лекару, његова мајка — вадила зуб који ју је болео!

Примећено је и то да деца више него одрасли испољавају телепатске феномене, а и оне особе за које се каже да су нервно лабилне. Оне се обично налазе „у сенци" неке снажне личности која им служи за углед, а то може бити родитељ или — психотерапеут. Отуда ова ко честе појаве преношења мисли између лекара и пацијента.

Али, постоји једна врло занимљива претпоставка: да су сви људи некада, ко зна колико давно, имали могућност парапсихолошког општења, па су је током векова изгубили. А да се неком врстом увежбавања ова „закржљала" способност може опет развити, говори, можда, у прилог и једна од најновијих научних теорија о томе како функционише људска мисао.

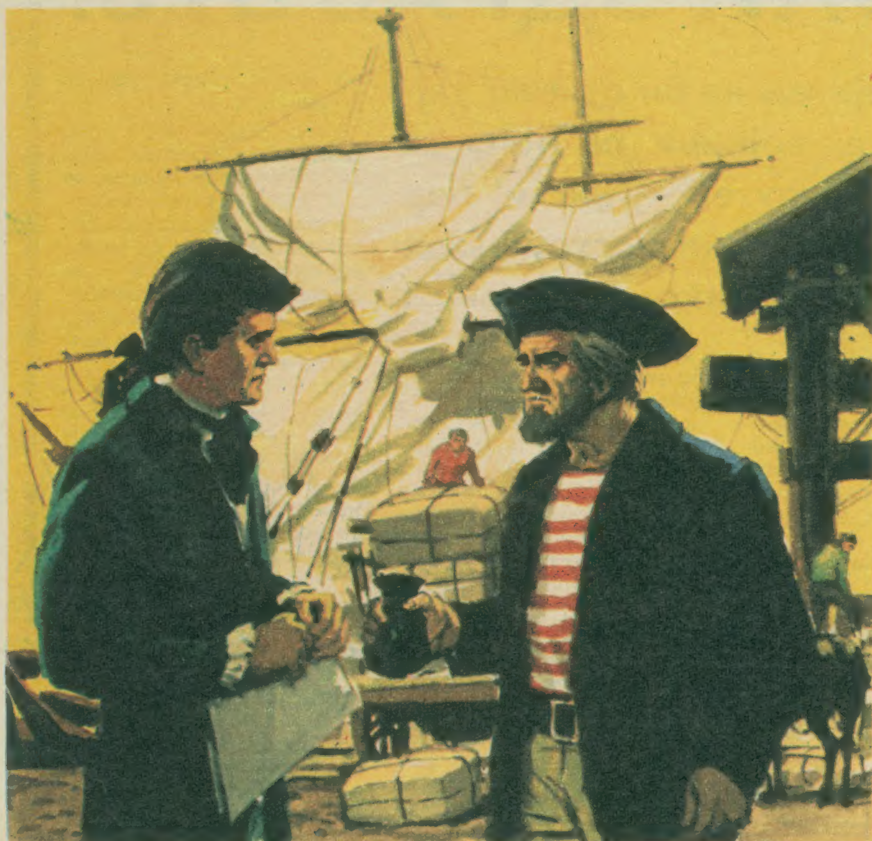
По тој теорији, у наш мозак уграђено је десет до дванаест билиона нервних ћелија, а све су међусобно повезане нервним продужецима. Мисао путује од једне до друге ћелије тим минијатурним „кабловима", али, може — и без њих! То се догађа, на пример, кад неко доживи тешку несрећу у којој страда и мозак, па се ове везе испрекидају. Некада такав човек уопште не поврати сећање или не дође себи, али има случајева када се рањеник сасвим поврати иако су везе и даље прекинуте. То значи да се мисао преноси не само биохемијским, него и биоелектричним путем: као варница која прескочи од једне ћелије до друге! Ко зна, можда се баш на тај начин одвија и „бежична комуникација" између две разне особе.

Наука до данас још није одговорила на телепатску загонетку. Али, учинила је крупан корак, можда циновски, тиме што јој више — не одриче научност. Парапсихологија, како каже Владета Јеротић, данас се налази тамо где се налазила, рецимо, физика у доба Њутна или хемија у доба Лавоазјеа, треба само наставити са истраживањем! **А човека који је по природи радознало биће највише копка баш тај најтајанственији његов део — мозак и све што је уз њега везано: мисао, осећања, свесно, несвесно, једном речју оно најинтимније, личност. Зато у парапсихологији, науци о појавама које се заснивају на неодређеним и непроученим психичким и интелектуалним процесима епохална открића тек треба очекивати. А дотле, биће сигурно још доста чуђења око невероватних подударности, поклапања мисли, предосећања, па и — сујеверја. М. Крстуловић**

ТОМАС ПЕЈН

СВИ СУ ЉУД

1 **НА РУБУ ПРОПАСТИ** — Отићи ћу у Америку! — говорио је тринаестогодишњи Пејн коме је већ било доста школе али и лутања по пољима Тетфорда где је рођен 1737. године. Отац му је био занатлија, па је и он, пошто је напустио школу, почео да ради у очевој радњи. Само месец дана касније побегао је од куће и отишао у поморце. Али ни ту се није дуго задржао. Девет година бавио се разним занатима. Био је и цариник у Доверу али је отпуштен с посла јер се залагао за повећање плата радницима. Тада је доспео на само дно где је био понижаван и живео у беди.

2 **ПУТ У АМЕРИКУ** — У стању безнадежности, где нема ничег сем смрти, Пејн је у Лондону 1774. године срео Бенџамина Франклина, чувеног америчког доктора, филозофа и научника, који му је омогућио да отплови за Америку. Мучно путовање трајало је девет недеља. Пејн се разболео од грознице и већ је видео свој крај. Када је брод пристао у њујоршку луку, на носилима су га пренели до кочије којом су га одвезли у болницу у Филаделфији. Био је млад и снажан па се брзо опоравио. Са препоруком Бенџамина Франклина, добио је посао учитеља.

3 **ПРОТИВ РОПСТВА** — Једнота дана Пејн се нашао на тргу где су продавали робове. Био је огорчен и дуго је лутао улицама Филаделфије а када се те вечери вратио кући, сву своју мржњу против ропства излио је на папир. Тај његов есеј штампан је у „Филаделфијским новинама“. Отада Пејн све више пише и године 1775. постао је уредник „Пенсилванијског часописа“. Први пут у животу радио је посао који је волео. У то време народ Америке почиње да се буни против британске управе и Пејн пише „Здрав разум“.

4 **БОРАЦ ЗА НЕЗАВИСНОСТ** — Тај човек је ђаво и геније! — рекао је познати доктор Раш када је прочитао прву Пејнову књигу, а Џеферсону је „Здрав разум“ послужио као узор док је писао „Декларацију независности“. Чим је рат за ослобођење од британске власти почео, Пејн се придружио војсци генерала Вашингтона. Ноћу, када би војници поседали око ватре, писац им је објашњавао због чега морају да се боре и истрају. Официри су се дивили његовој речитости. У знак захвалности за све што је учинио за амерички народ, добио је место секретара у Министарству спољних послова.

И ЈЕДНАКИ

— ПИШЕМ ОНО ШТО ЧОВЕК НЕМА ХРАБРОСТИ ДА КАЖЕ ГЛАСНО! — РЕКАО ЈЕ ЧУВЕНИ ЕНГЛЕСКИ ПИСАЦ БЕНЏАМИНУ ФРАНКЛИНУ.

5 **ЧЛАН КОНВЕНТА** — Када је рат за независност завршен, Пејн је сматрао да више нема шта да тражи у Америци. — Где слободе нема, тамо је моје место! — рекао је он и године 1792. укрцао се на брод који је пловио за Енглеску. Тамо пише своје друго значајно дело „Права човека". Влада је забранила растурање књиге због напредних идеја изнетих у њој и Пејн је побегао у Француску где је револуција била у јеку. Французи су га дочекали као свог човека и одмах је постао члан Конвента (народне скупштине на чијем челу је био Робеспјер).

6 **ИЗБЕГАО ГИЉОТИНУ** — Када се у Конвенту расправљало да ли Луј XVI треба да иде на гиљотину, Пејн је одлучно био против тога. Француски краљ је пружио помоћ Америци у часу када јој је она била најпотребнија и он то није могао да заборави. Тада су га неправедно оптужили да одржава везе с краљевском породицом и да је издајник Француске. Био је сувише поносан да би се бранио и бачен је у тамницу. Сигурно би завршио на гиљотини да се за њега није заузео Џемс Монро, амерички министар у Паризу.

7 **КРАЈ У ЊУЈОРКУ** — По изласку из затвора, Пејн живи код министра Монроа. Тешко је болестан, али уз брижљиву негу Монроове жене успева да се опорави и тада пише „Доба разума". У својој последњој књизи говори о једнакости и праву гласа свих људи. Било је то и његово исповедање вере, али вере у човека. — Мој ум је моја црква! — написао је он. Књига је наишла на бурно реаговање и негодовање јер Пејн се усудио да устане против устаљених друштвених норми. Буржоазији која се учврстила на власти сметале су његове револуционарне идеје. Несхваћен од свих, одлучио је да напусти Француску. Пре него што ће отпловити за Америку, посетио га је Наполеон Бонапарта (тада на челу Конвента). — Не пружа нам се прилика да често упознајемо великане, а ето, ја сад стојим пред највећим од свих великана! — рекао му је Наполеон. Тада се Пејну вратила вера у будућност, али у Америци наилази само на разочарење. Због „Доба разума" људи су му окретали леђа и он, потпуно скрхан болом и болешћу умире у Њујорку 1809. године. Сам је написао епитаф за своју надгробну плочу „Томас Пејн, писац Здравог разума".

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ПОНОВО РОЂЕНИ

Уместо кише, готово неочекивано, почела је олуја. Тог тренутка у Брачком каналу затекао се чамац са троје људи.

Петар Пухарић

Било је нешто после два часа по подне када се једног октобарског дана 1964. године недалеко од Сумартина, на острву Брачу, отиснуо на море, према Макарској, мали чамац. Ни нов ни стар, дугачак око 5 и широк метар и по, добро је служио свог власника Петра Пухарића, професора из Макарске. Покретао га је ванбродски мотор од пет и по коњских снага; за пловидбу на отвореном мору скромне јачине, али за приобално рибарење користан. Уосталом, професор Перо од своје бродице, како ју је из милоште звао, није много ни тражио.

Знао је Петар Пухарић да се запути чамцем и даље од обале, но када би кренуо на дужу пловидбу, пазио је да то буде по лепом времену. Није хтео, а ни смео да се игра с ћудљивим морем. **Тог октобарског дана, када се обрео на Брачу, први пут је одступио од свог правила. Јер, чим је ујутру кренуо из Макарске за Сумартин, сунце је почело своју немушту игру: час би залазило за облаке, час се поново појављивало.**

ПЕРО, ВРАТИ СЕ!

Море се узнемирило. Професоров чамац је бректао, али грабио напред. У њему су се налазили и професорова жена Биљана и рођак из Новог Сада, који им је тих дана дошао у посету.

На Брачу је посао обављен тек око један по подне. Ручали су и у два кренули натраг, у Макарску.

Пред путницима у крхком дрвеном пловилу било је десет километара пута кроз Брачки канал. Сунце се, у међувремену већ изгубило. Над морем су се надвили облаци, вода је добила неку тамну боју, а с Биокова се лењо ваљала измаглица стварајући суморну и претећу ваздушну завесу.

— Перо, врати се на Брач — завапила је професорова жена, упирући очи према небу. — **Ово не слути на добро!**

Професор одмахну главом. Руком је чвршће стегао ручицу мотора којом се истовремено додаје гас и кормилари. Погледао је жену и рођака. Биљана је седела на дасци постављеној попреко на средини чамца, а рођак на поду код прамца. Обоје су се нервозно врпољили.

— Ма, људи, бура не долази овако! Киша ће, брате! — умиривао је Петар своје сапутнике.

БЕЗНАЂЕ У ВОДЕНОЈ МАГЛИ

Професор је рачунао да ће стићи у Макарску пре него што их оросе прве кишне капи. Сада му је било и те како важно да умири жену и рођака: ако се преплаше, почеће да се мувају по чамцу и да га љуљају те на тај начин успоре његово кретање. Професор је био убеђен да ће се тешки облаци навлачити на небу бар још један час. Горко се преварио. Уместо кише, сручила се олуја! Дошла је одједном, готово у трену.

Чинило се да су се небо и вода спојили. Море је прокључало, запенушило, простор око чамца претворио се у маглу од капи које су стварали и распршивали огромни таласи.

Ветар је злослутно завијао. Професорова жена чврсто је стегла рукама даску на којој је седела. Страх јој је изобличио лице. Мицала је само уснама, очигледно је нешто хтела да каже. Помамни таласи падали су по чамцу, а он је ударао у њих као у зид, одбијао се, пропињао, посртао.

Биљана је вриснула. Био је то вапај за животом и страх од безнађа које се наднело над троје немоћних.

— Перо...ооо! — зајецала је.

Мотор је и даље радио. Кормило је преузео професоров рођак док је Петар покушавао да избаци из чамца воду која је надолазила. Узалуд, чамац је већ био пун.

ВЕСЛОМ ПО РУЦИ

— Скачите у море! — очајнички је повикао професор. Међутим, његова жена као да га није чула.

— Биљана, скачи! — поновио је.

Жена се тресла, грчила, мрмљала нешто неразговетно. Рукама је још чвршће стегла седиште. Муж је зграбио весло и ударио је по руци. Шаке су се отвориле. Професор је то и чекао — брзо је прискочио и гурнуо је у море.

Били су удаљени од Макарске мање од хиљаду метара, али им се чинило да је копно на крају света. Таласи су их бацали тамо-амо, носили, преплављивали. Изгледало је да им нема спаса. Дозивали су помоћ, викали, отимали се побеснелој немани. Почели су да малаксавају. Сви су веровали да је крај близу — још неколико минута и уморна тела неће више моћи да се одупиру воденој стихији.

Изненада, ударили су о нешто тврдо. Требало им је неколико секунди да дођу себи и схвате да их је море избацило на стене. Грчевито су се ухватили за њих. Налазили су се у подножју стрме литице. **Професор се једва успентрао уз њу. На оштрим стенама исекао је и руке и ноге.** Онако рањав и крвав, потрчао је стазом која води према граду. Цедио је из себе последњу снагу. Жену и рођака оставио је у подножју литице: за њих је она била несавладива.

Кад се дотетурао до Макарске, знао је да су коначно спасени. Осећао је да су се тога дана поново родили.

Миленко Тодоровић

АНЕГДОТЕ

ЧИСТ РАЧУН

Познати музичар Глук, пролазећи улицом Сент-Оноре у Паризу, случајно је разбио излог једне мале радње који није вредео више од франак и по. Музичар даде један талир (три франка), али трговац, изговарајући се да нема ситно, не врати му остатак.

Музичар пође према излазу и рече трговцу:

— Није потребно. За остатак ћу разбити стакло још једном.

ВИОЛИНСКА ВОЖЊА

Неки кочијаш тражио је од Паганинија за врло кратку вожњу двадесет лира, објашњавајући зачуђеном виолинисти:

— Маестро, па бар ви не би требало да правите питање за тако малу суму кад за једно једино свирање на само једној жици узимате триста лира!

Паганини није ништа одговорио, али је приликом изласка запањеном кочијашу дао две лире, рекавши:

— Кад ме идући пут будете возили само на једном точку, добићете остатак од осамнаест лира.

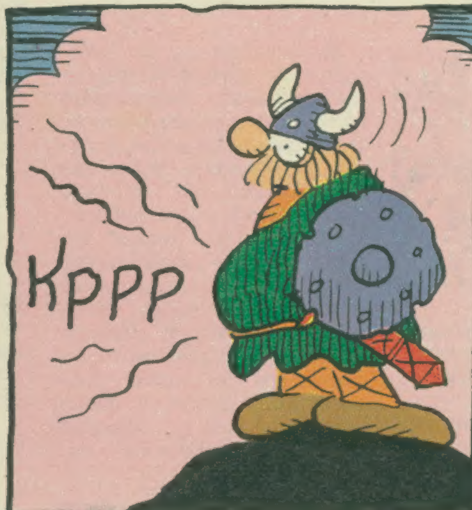
DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

НИСМО ВИШЕ ШУДРЕ!

Са 439 милиона становника Индија, Индијска Унија или Бхарат је друга, а по површини од 3.280.383 км² седма земља у свету. По државном уређењу је федеративна демократска република која је подељена на 21 државу и 8 територија.

● Према археолошким ископинама пронађеним у подручју реке Инд, закључено је да је Индија од 4. до 3. миленијума пре нове ере имала високо развијену цивилизацију и културу. У 2. миленијуму ратнички номади, Аријевци, продиру до подручја данашњег Делхија, да би до 600. године пре нове ере стигли до реке Ганг и покорили староседеоце Дравиде. Они уводе четири основне касте: **брахмани** (свештеници), **кшатрије** (ратници), **вајшије** (сељаци и трговци) и **шудре** (слуге). У то време на тлу Индије почиње будизам.

● Крајем 6. века пре нове ере, персијски краљ Дарије I осваја подручје око реке Инд, а од 327. до 325. год. пре нове ере Александар Македонски потчињава својој власти овај део Азије. Тада и династија Марија организује прву велику државу око реке Ганг, а за време владавине династије Гупта (320-480) индијска култура доживљава процват.

Почетком 7. века почиње исламизирање Индијаца, а до 9. века ова религија се учвршћује на том тлу.

Бабер, потомак Џингис-кана, осваја Индију и од 1525. године почиње да ствара државу Великог могула. Његови потомци шире власт по читавој Индији, долази до поновног успона културе и престанка борби између муслимана и хинду становништва. Али, стотињак година касније, Аурангзеб (1658—1707) прогони припаднике хиндуизма и крваво се обрачунава с њима.

● Када је 1489. године Васко де Гама нашао поморски пут до Индије, Португалци први стижу у ову земљу, али их убрзо потискују Холанђани. Међутим, од 1600. године Енглези ту оснивају Источноиндијску компанију, па до 1757. учвршћују своју власт у источној Индији. Почињу немилосрдно да пљачкају ову земљу која постаје њихова колонија, а од 1869. године, када је отворен Суецки канал, још више појачавају експлоатацију. У јулу 1908. године због тога избија општи штрајк бомбајских текстилних радника који је крваво угушен. Али, охрабрени победом октобарске револуције, бомбајски радници 1918. године поново штрајкују.

● У то време, 1920. године, Ганди започиње антибританску кампању; годину дана касније организовано је око 400 штрајкова у којима је учествовало близу 600.000 људи. Да би их умирила, британска влада доноси реформе, али Ганди и Џавахарлал Нехру траже потпуну независност Индије. Настају многобројна хапшења, Ганди и Нехру доспевају у затвор. Но, штрајкови не јењавају; од 1932. до 1934. године било их је 450 са више од 500.000 учесника.

● Уставом од 26. јануара 1950. године Индија се проглашава независном демократском републиком. На територијама где је постојала влада принчева формиране су народне владе. Иако је на изборима 1951—1952. године већина гласача била неписмена, 173 милиона људи потврдило је власт Конгресне партије и Нехруа. После Нехруове смрти за премијера је дошао Лал Бахадур Шастри, а после њега изабрана је Индира Ганди 16. јануара 1966. године.

● На Брионима је 1965. године одржан састанак тројице државника: Тита, Нехруа и Насера који се у „Брионском документу" залажу за развијање равноправних односа међу земљама и смањење затегнутости у свету. Четири године касније, 1960. за време 15. заседања Генералне скупштине ОУН у Њујорку петорица лидера несврстаних земаља: Тито, Нехру (Индија), Насер (Египат), Сукарно (Индонезија) и Нкрумах (Гана) упућују документ председнику Генералне скупштине Уједињених нација, са захтевом да велике силе, СССР и САД, обаве међусобне контакте и путем преговора приступе решавању спорова. Тако је Индија од самог почетка учествовала у стварању политике несврставања и била активна на свих пет конференција несврстаних земаља, колико их је до сада одржано.

● Око 75 одсто становништва Индије остварује доходак у пољопривреди. По преради памука је међу првим земљама у свету, а друга по производњи пиринча, са око 66,5 милиона тона годишње. У овој земљи развијено је и сточарство, али пошто су по хиндуској вери краве свете животиње и њихово месо не сме да се једе, 176 милиона говеда гаји се искључиво због млека и обрађивања земље. Због огромних резерви угља и гвоздене руде које премашују потребе ове земље, Индија је одувек била мета индустријски развијених држава које су хтеле да искористе њено богатство. Сем тога, она има огромне залихе олова, цинка, пирита, мангана, азбеста, злата и дијаманата.

● Некада је у овој земљи било електрифицирано само 4000 насеља, а данас преко 112.000. У готово сваком месту постоје школе које похађа око 76,5 милиона ђака, народ се све више описмењује, а годишње се објави око 25.000 књига. По броју издавача она је прва земља у свету и има више од 10.000 библиотека.

Био је 24. јануар 1848. године.

Џорџ Маршал, најамни радник на имању швајцарског досељеника Џона Сатера, лагано је корачао обалом реке Сакраменто у Калифорнији. Требало је да, недалеко одатле, настави посао који је претходног дана започео. Власник имања намеравао је да на обали реке подигне млин и Маршал је, настојећи да јој мало скрене ток, обављао припремне радове.

Стигавши до бараке у којој је синоћ оставио алат, обриса зној са чела и прихвати се пијука. Доста је већ времена прошло откад је стигао у Калифорнију у потрази за бољим послом и већом зарадом. Године су пролазиле, све се свело само на борбу за опстанак.

Уз дубок уздах Маршал опљуну у шаке и замахну пијуком. У том тренутку учини му се да нешто светлуца у води. Био је то некакав камен, али камен који он никад до тада није видео. Саже се, извади га из воде па га пажљиво обриса: каменчић на његовом длану заблиста одбијајући сунчеве зраке. Претражујући погледом дно реке, угледао је још један камен који се пресијавао, па до њега још један. Са њима је похитао газди.

— **Злато!** — узвикнуо је Сатер.

Вест о злату у реци Сакраменто убрзо се пронела, ширећи се све више на исток.

Преријске ласте

Почетком прошлог века у још неиспитане делове Северне Америке први су кренули трапери, нарочито ловци на даброве. Мало-помало то је постала жеља многих досељеника који су се надали да ће у Новом свету наћи срећу и богатство. Они најодважнији, називани преријским ластама, кренули су за траперима већ негде 1840. године. Само они који су имали снаге и среће да стигну на циљ знали су колико је пут дуг и напоран, препун опасности.

Становницима насеља са обала Мисурија дуги каравани кола прекривених церадама и најчешће са воловском запрегом били су свакодневна појава. Иако су просто милели по преријским џомбама, за њима су увек остајали облаци прашине.

А онда, изненада, тих је каравана било све више и све су се брже кретали. Људи су нервозно викали на запрегу, бичевали волове, подбадали коње, журно грабећи на Запад

Каравани смрти

Онима који су се питали шта се, заправо, догађа, одговор је стизао као ехо:

ЛУДА ТРКА НА ЗАПАД

„Срећни дани ће сванути, злато ћемо ми згрнути...“

Трка за златом претворила се следеће, 1849. године у праву „златну грозницу“. Чиновници из Њујорка, Лондона и многих градова широм света напуштали су канцеларије и паковали ствари за пут у Калифорнију. Многи бродови, са целокупном посадом, запловили су на Запад тражећи — злато. Причама о огромној количини овог драгоценог метала нису могли да одоле не само авантуристи него и они најопрезнији и најмудрији.

И чиновници из Њујорка, Лондона и многих градова широм света напуштали су канцеларије и паковали ствари за пут у Калифорнију. Златној грозници мало је ко могао да одоли.

ЏОН АУГУСТУС САТЕР — ВЛАСНИК ЗЕМЉИШТА НА КОЈЕМ ЈЕ 1848. ПРОНАЂЕНО ЗЛАТО.

КОПАЧ ЗЛАТА СА МУЛОМ И ОПРЕМОМ ЗА КОПАЊЕ

Али, Калифорнија је била далеко!

Људи су тражили најбржи и најлакши начин да до ње стигну. Једни су ишли бродом преко рта Хорн, други морем до Панаме, а одатле на мулама до обале Пацифика, па онда опет бродовима на север. На путу кроз Панаму многи су страдали, покошени „мочварном грозницом“ која је тамо владала.

Они најсиромашнији, а њих је и било у највећем броју, кренули су путем који је водио преко озлоглашеног града Санта Фе. „Ако имаш среће и храбрости — говорило се — постаћеш богат на путу за Санта Фе. Ако имаш храбрости, оставићеш кости тамо, а ако немаш ни то, онда је боље да останеш где си!“

Данима су претоварена кола ишла прашњавим путем, кроз спарушену траву, док је сунце немилосрдно пржило. Резерве воде брзо су се трошиле и људи су, морени жеђу, прижељкивали кишу. А кад би најзад пала често је настајао прави потоп и прерија се претварала у бескрајно пространство блата. А онда су наилазиле нове тешкоће.

Караване су дочекивала и изненада нападала ратоборна индијанска племена. На попришту су остајала уништена или запаљена кола, рањени и мртви. Пут за Санта Фе био је обележен хумкама чији је број из дана у дан растао.

Ако би успели да се пробију до јужних огранака Стеновитих планина имали су да савладају још само једну препреку: снег и хладноћу. И тек када би стигли до Сијера Неваде, могли су да одахну с олакшањем. Али, Калифорнију су, поред убогих копача злата, већ били запосели разноврсни авантуристи и шпекуланти. Питање живота било је у рукама јачег и бржег.

Слаткиши уместо злата

Откако је откривено злато, број становника у Калифорнији почео је невероватно да расте. Године 1848. у овој земљи на крајњем западу САД било је свега 2.000 становника, а само четири године касније око — 250.000!

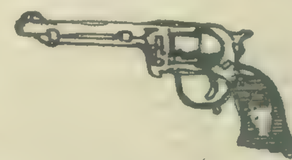
До 1900. године из Сакрамента је извађено злата у вредности око једне милијарде долара. Ипак, веома мали број људи се заиста обогатио. Највише су се, у ствари, обогатили трговци који су снабдевали караване копача. Један италијански трговац, на пример, стекао је велико богатство продајући копачима злата чоколаду и слаткише. Постао је милионер а да се ниједном није сагнуо да испира злато.

Док је грозница трајала, у Калифорнији је страдао и велики број Индијанаца. До 1848. било их је око 100.000, а 1860. само око 30.000!

Потрага за златом којег није било довољно у Сакраменту касније се пренела у унутрашњост земље. Свуда га је било много мање него што се причало и копачи су се, временом, прихватили других послова. „Златна грозница“ полако је јењавала.

Многа насеља која су у то време основали копачи, сада су само туристичка атракција. Такви су и градови Томбстон у Аризони и Вирџинија Сити у Невади, у којем је 1870. било преко 30.000 становника, а данас их има једва неколико стотина.

Авантуристи и данас трагају за „изгубљеним рудницима“, а туристи у Калифорнији не пропусте да оду до Сакрамента. И у шаку заграбе песка из ове некада златне реке.

А Џорџ Маршал, пошто је за само неколико дана од сиромашног најамника постао богаташ, упустио се у разне послове у којима је убрзо изгубио сав иметак. Огорчен и несрећан, умро је у највећој беди.

П. З.

МАЛЕ СЛАБОСТИ
ВЕЛИКИХ ЉУДИ

● Римски цар Калигула (12—41), поред осталих бизарности по којима је остао познат, панично се бојао муње и грома. Чим би се на небу појавио и најмањи блесак, он је затварао очи а главу умотавао у прво чега би се дохватио, само да не чује прасак. Ако би и поред тога грмљавина допрла до његових ушију, завлачио се — испод кревета!

● Син великог војсковође принца од Кондеа (1621—1686) повремено је имао „своје тренутке“. Увртео би у главу да се претворио у пса и лајао из свег грла. Једном приликом то му се догодило у присуству Луја XVI, међутим, успео је да се савлада јер су правила понашања на двору налагала најстрожу послушност краљу. Млади Конде је пришао прозору и, протуривши главу напоље, чинио покрете као да лаје, али није испуштао никакав глас. Да је чешће био са краљем, можда би се потпуно излечио!?

● Француски астроном Лаланд (1732—1807), волео је да једе — пауке, нарочито оне сасушене, које је држао у кутији за бомбоне. Говорио је да имају укус бадема...

Зузана Халупова: „Зима у Ковачици“

Снимио: Душан Јовановић

Зима 1977.

ДЕЦЕМБАР

п	у	с	ч	п	с	н
		22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ЈАНУАР

п	у	с	ч	п	с	н
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24/31	25	26	27	28	29	30

ФЕБРУАР

п	у	с	ч	п	с	н
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	15	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28						

МАРТ

п	у	с	ч	п	с	н
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20

Марија Балан: „Цвеће“

Снимио: Душан Јовановић

Пролеће 1977.

МАРТ

п	у	с	ч	п	с	н
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

АПРИЛ

п	у	с	ч	п	с	н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

МАЈ

п	у	с	ч	п	с	н
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24/31	25	26	27	28	29

ЈУН

п	у	с	ч	п	с	н
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21					

ПУТУЈУЋИ СПОМЕНИК

Жубор Теразијске чесме први пут се огласио пре нешто више од сто година са места које у то време није било центар већ периферија Београда, настањена сиротињом.

Иако лежи на две реке, Београд је муке мучио са водом. А нема томе давно, једва стотину и коју годину више. Двадесетак јавних чесама разасутих по граду једва је гасило жеђ; за прање и купање тешко се могла искамчити која кап због дугачких редова у којима се морало чекати. Било је то време уносно за сакаџије који су у таљигама натовареним буретом (саком) пуним воде тумарали улицама продајући драгоцену течност за пиће.

ТЕРАЗИЈСКА ЧЕСМА И ДЕО ТЕРАЗИЈА СНИМЉЕНИ 1860. ГОДИНЕ. ДЕСНО, ИЗА ЧЕСМЕ ВИДИ СЕ СТАРИ ХОТЕЛ „БАЛКАН“ КОЈИ ЈЕ СРУШЕН 1936. ГОДИНЕ, А НА ЊЕГОВОМ МЕСТУ ПОДИГНУТ НОВ, ДОК ЈЕ УМЕСТО ЗГРАДЕ (НА СЛИЦИ ЛЕВО) 1907. ГОДИНЕ ПОДИГНУТ ХОТЕЛ „МОСКВА“.

Редови пред чесмама никад нису били краћи од стотину метара! Онај ко није хтео да чека у реду морао је са ведрима да запуца чак на Саву или Дунав. Људима се тада чинило као да су кренули преко света јер се на падини изнад садашње Улице Гаврила Принципа налазило село Савамала, испод Ташмајдана село Палилула, а простор око данашње пијаце Зелени венац заузимала бара преко које се прелазило чамцем! Уједно, било је то и време када се из Београда у Земун лађом путовало два и по часа, а читав град 1856. године ноћу осветљавала само два улична фењера!

Осамдесет одсто Београђана пило је воду из Саве и Дунава, неки од њих чак и после I светског рата. Најпознатије градске чесме Тоскина, Делијска, Табачка и друге снабдевале су се из јаких извора у Кусом, Дубоком и Милином потоку и у њих је вода притицала слободним падом.

РАСЕЛИТЕ САВАМАЛУ!

Године су пролазиле а Београд живео свој живот. Средином прошлог века сачињавали су га Град и Варош. Град, насељен углавном Турцима, заузимао је Калемегданску тврђаву, док је појас око њега све до Шанца називан Варош и то је на неки начин био прави Београд.

Кнез Милош Обреновић је хтео пошто-пото да прошири град ван Шанца. Данашњи центар Београда — Теразије — био је у то време пуста ледина. Истина, на Теразијама се ту и тамо видео по који кућерак, али то је било све. Игром случаја, са Милошевим намерама поклопио се један догађај 1830. године. Београдски везир је наредио турској војсци да вежба код Батал-џамије (на том месту сада се налази Скупштина СФРЈ). Лукави кнез спречио је то на тај начин што је послао момке да поору поље око Батал-џамије а цело село Савамалу пресели у тај крај. Истовремено је заповедио свим Србима ковачима да напусте Калемегданску тврђаву и населе се на Теразијама. Ковачи су се опирали јер су Теразије биле „богу иза леђа“. Пристали су тек кад је њихов еснафски старешина кажњен са 25 батина!

ПОТОМСТВУ ЗА СПОМЕН

Теразије су насељаване тешко и споро, углавном сиротињом. Зграде између којих су се простирале баште и воћњаци биле су мале и неугледне. Но, само деценију касније насељавање Теразија је живнуло.

Кнез Милош је чак ангажовао и „правитељственог инџилира“, аустријског архитекту Франца Јонкеа да сачини неку врсту урбанистичког плана Београда. Јонке је придавао важност Теразијама па је предлагао да се један сокак (данашња Балканска улица) изведе на тај плато.

После доласка на власт кнеза Александра Карађорђевића, Совјет је упутио предлог владару 1846. године да се на Теразијама подигне чесма, у ствари споменик „који ће... потомству за спомен служити и дух времена у коме је одређено представљати...“ Али, од свега се одустало због политичких прилика у Европи и Србији и цела ствар пала је у воду.

Питање грађења Теразијске чесме поново је покренуто 1860. године, за време друге владавине Милоша Обреновића (1858—1860). Кнез Милош се погодио са извесним неимаром Францом Лораном, који је у то време живео у Београду, и овај је на месту старе турске чесме подигао нову. Изградња је почела 18. јула 1859. а завршена 1860. године. Према неким наводима Кнез Милош је платио Лорану за његов рад око 1.800 дуката.

Саграђена од ташмајданског камена, висока 7 а у основи широка 11 метара, нова чесма је уједно била и први јавни споменик у историји Београда. Налазила се тачно на месту садашњег улаза у подземни пролаз код хотела „Москве“. До данас изглед није мењала. И онда, као и сада, вода је истицала у базен из призмичног стуба кроз чељусти четири камене лавље главе.

ПРОЛИ СЕ КАТРАН!

Кнез Милош није дуго уживао у лепоти новог споменика: умро је исте године када је чесма подигнута. Ни радост Београђана није била дугог века јер је вода убрзо пресахла! Срећом, на кратко.

Блистао је Милошев споменик на Теразијама а оне ни поплочане нису биле, само застрте ломљеним каменом набијеним у земљу! Ни коловоза ни тротоара, ништа! Београд је тада имао само 17.000 становника.

Приликом прославе једног рођендана кнеза Михаила Обреновића грађани су хтели да свечано обележе имендан свог владара па су за вечерње часове припремили илуминацију. Пало им је на памет да би запаљени катран у казанчићу постављеном на врх Теразијске чесме била идеална бенгалска ватра. Али, кад је катран упаљен, казанчић се преврнуо. Окупљени Београђани разбежали су се куд који. Проливени катран горео је све док се ватра сама није угасила. Разуме се, чесма није могла да изгори, али је онако поцрнела од чађи дуго остала предмет спорења између Совјета и Управе вароши о томе ко је крив за пожар.

Приликом реконструкције, 1911. године, Теразије су добиле сквер а затим је он подељен на два дела. Јелисавета Начић, први званични урбаниста Београда и прва жена урбаниста на Балкану, која је направила план за реконструкцију Теразија, по свему судећи, хтела је да премести чесму на простор између два сквера, отприлике где је сада средина коловоза испред робне куће „Београд“. Не зна се зашто до тога није дошло. Било како било, тек чесма је „растурена“ на делове и пренета у Топчидер, у порту истоимене цркве и ту поново склопљена.

ОВАКО СУ ИЗГЛЕДАЛЕ ТЕРАЗИЈЕ ПРЕД ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ. ТУ ГДЕ СЕ НАЛАЗИ ФОНТАНА ТРЕБАЛО ЈЕ ДА БУДЕ ПРЕМЕШТЕНА ТЕРАЗИЈСКА ЧЕСМА, АЛИ СУ СЕ ГРАДСКИ ОЦИ ПРЕДОМИСЛИЛИ И ЊОЈ ЈЕ НАЂЕНО МЕСТО ВАН БЕОГРАДА, У ТОПЧИДЕРУ.

На оном месту на Теразијама где је требало да буде премештена, београдска општина је одлучила да постави Мештровићев споменички комплекс чији је део био и данашњи „Победник“ на Калемегдану. Међутим, пошто је „Победник“ био го као од мајке рођен (и данас је), говорило се да су припадници неке врсте друштва за заштиту морала гракнули на градске оце. Споменик је склоњен у неку шупу и ту је чамио неколико месеци. Најзад је постављен на Калемегдану, али окренут леђима граду да му не показује своју најтежу голотињу. Уместо њега, на теразијском скверу подигнута је фонтана.

ОПЕТ НАТРАГ

Када је 11. јула 1892. свечано пуштен у рад први београдски водовод, вода је прво потекла из Теразијске чесме и то у присуству многих званица и грађана. Но, док је она самовала у Топчидеру, Теразије су се развијале. Само педесетак година после подизања чесме, оне су добиле европски изглед. Преко њега су водиле две трамвајске пруге: Калемегдан—Славија и Ново гробље — Теразије. Просечене су данашње улице Балканска и Кнез Михаилова, која се тада звала Делијска, и повезане са Терезијама. Ломљени камен на коловозу замењен је дрвеном коцком, а плато је добио и тротоаре.

Хотел „Балкан“, настао је кад и Теразијска чесма, срушен је 1936. године и на истом месту подигнут нов, са истим именом. Тамо где се данас налази хотел „Москва“, саграђен 1907. за потребе петроградског осигуравајућег друштва „Росија“, била је кафана „Велика Србија“. На месту садашњег биоскопа „Београд“ мераклије су се окупљале у чувеној пивници „Шишко“. Одмах до ње налазила се „Урошева пивница“, а нешто даље хотел „Париз“ у којем су одседали само странци.

Излаз из Нушићеве улице на Терзије није постојао. Заграђивале су га две месарске радње које су припадале Чесима Росулеку и Смејкалу. Најбољи ужички специјалитети у Београду могли су се добити у неугледној кафаници „Мали војник“, иза хотела „Балкан“ где је сада „Просвета“ књижара. Ипак, најзанимљивија је била кафана „Златни крст“ где су се окупљали Невесињци на челу са Луком Вукаловићем. Говори се да је ту донета одлука о подизању херцеговачког устанка 1852. године. На том месту сада се налази ресторан „Душанов град“.

Теразијска чесма није више у Топчидеру. Враћена је на Теразије 1975. године. Жубор њене воде опет се чује а она стоји као неми сведок бурне прошлости Београда и његовог центра који то некад није био.

М. Тодоровић

У КРУГУ ПОРОДИЦЕ: ЖЕЉА ЗА МИРОМ

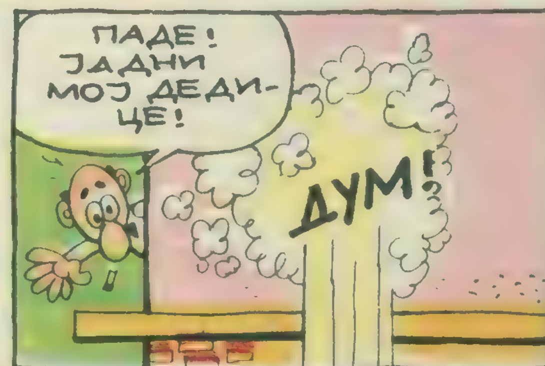

ЗАБАВНИКОВ ФИЛМСКИ КВИЗ

ЛЕТ ИЗНАД КУКАВИЧ

Глумац на слици је овогодишњи добитник „Оскара" за улогу у филму „Лет изнад кукавичјег гнезда". То је
- **Берт Рејнолдс**
- **Џин Хекмен**
- **Џек Николсон**

Ово је познати амерички брачни пар. Он се зове Роберт Вагнер, а она
- **Али Мек Гроу**
- **Натали Вуд**
- **Џоан Вудворд**

Италијанска кинематографија је, поред осталог, позната и по изванредним режисерима. На слици је један од њих
- **Виторио де Сика**
- **Паоло Пазолини**
- **Лукино Висконти**

Ово је сцена из филма Бориса Сагала „Шерлок Холмс у Њујорку". Славног детектива игра познати енглески глумац
- **Мајкл Кејн**
- **Роџер Мур**
- **Алек Гинис**

На слици је
- **Жан Клод Бријали**
- **Дастин Хофман**
- **Пол Мерис**

Један од најславнијих француских комичара је глумац кога видите у више призора из његовог најновијег филма. Ми смо га гледали у филмовима: „Тетовирани", „Весело летовање", „Полицајац у Њујорку". То је
- **Фернандел**
- **Луј де Финес**
- **Жак Тати**

На слици је један од најславнијих филмских „доктора". То је
- **Роџер Мур**
- **Џорџ Сегал**
- **Ричард Чемберлен**

Ово је познати глумац
- **Анри Салвадор**
- **Жан Пол Белмондо**

У нашем филму „Сарајевски атентат" играо је и познати београдски млади глумац
- **Воја Брајовић**
- **Ирфан Менсур**
- **Радош Бајић**

ЊЕГ ГНЕЗДА

РЕШИТЕ ОВАЈ ФИЛМСКИ КВИЗ И ДОКАЖИТЕ ДА ПОЗНАЈЕТЕ ФИЛМСКУ УМЕТНОСТ. НА СВАКО ОД ОВИХ 18 ПИТАЊА ДАТА СУ ДВА ИЛИ ТРИ ОДГОВОРА ОД КОЈИХ ЈЕ САМО ЈЕДАН ТАЧАН. АКО ИХ ЗНАТЕ, ЧЕСТИТАМО! А АКО, ПАК, НИСТЕ ФИЛМСКА СВЕЗНАЛИЦА, ОДГОВОРИ СУ НА СТРАНИ 35.

3

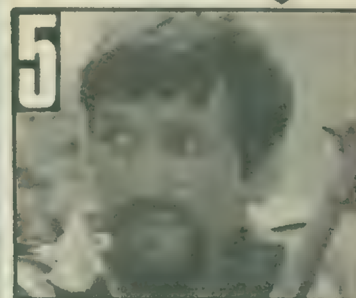
На слици су две будуће глумице, иначе кћерке једног од најпознатијих глумаца кога је свет икад имао. Мајка им је кћи чувеног америчког писца Јуџина О'Нила, а отац
- **Чарли Чаплин**
- **Лоренс Оливије**
- **Питер О'Тул**

4

Знате ли како се зове глумац у средини. Да вас подсетимо: гледали смо га у комичним улогама и на нашој телевизији. То је
- **Жак Тати**
- **Марти Фелдман**
- **Тото**

Филм нашег режисера Миомира — Микија Стаменковића „Девојачки мост" освојио је много признања. На слици је један од глумаца у том филму. То је
- **Драган Николић**
- **Марко Николић**
- **Ратислав Јовић**

5

8

У америчком криминалистичком филму „Гетевеј" (Бекство) режисера Сема Пекинпоа играју и познати глумци, донедавно и брачни пар
- **Али Мек Гроу и Стив Мек Квин**
- **Натали Вуд и Роберт Вагнер**
- **Џоан Вудворд и Пол Њумен**

Овогодишњи добитник Октобарске награде за филм је млади београдски режисер Горан Паскаљевић. Назив филма из кога доносимо један снимак је
- **Чувар плаже у зимском периоду**
- **Врхови Зеленгоре**
- **Сељачка буна**

10

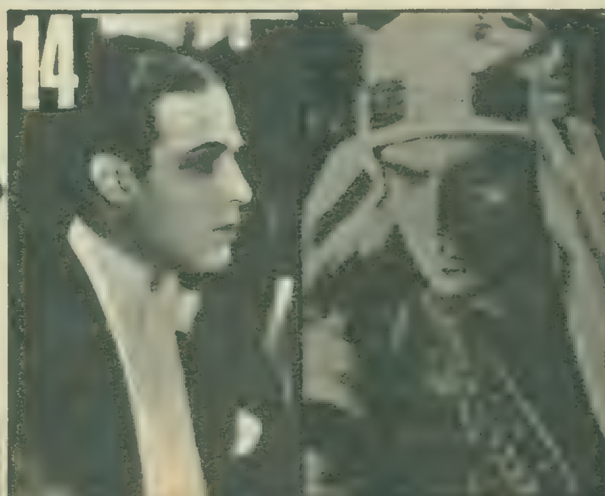
12

Тоширо Мифуне је један од најпознатијих јапанских филмских глумаца. Играо је између осталог у филмовима
- **Крвави престо**
- **Додескаден**

13

Ово је сцена из филма познатог француског режисера Андре Кајата. На слици су тумачи главних улога: Ани Жирардо и Бернар Бресон
- **После потопа**
- **Нема дима без ватре**
- **Правда је задовољена**

14

Славног америчког глумца Рудолфа Валентина, на чији гроб и данас, толико година од његове смрти, жене доносе цвеће, игра млади и веома познати италијански глумац
- **Франко Неро**
- **Ђулијано Ђема**
- **Нино Манфреди**

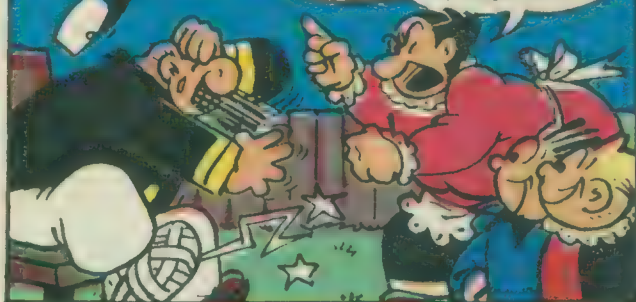
15

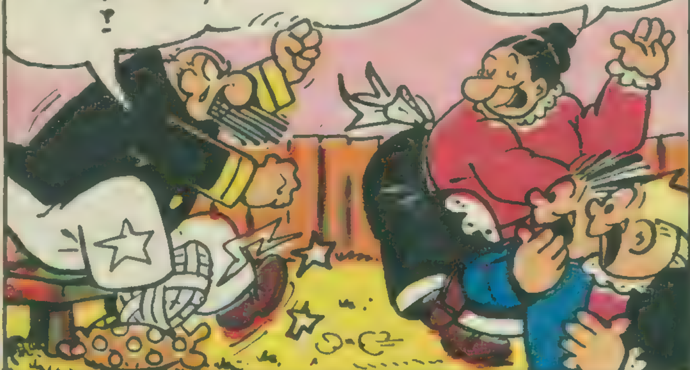
Кћи славних родитеља Џуди Гарланд и Винсента Минелија, Лиза Минели позната је нашим читаоцима по филму
- **Волео сам једну девојку**
- **Кабаре**
- **Љубавна прича**

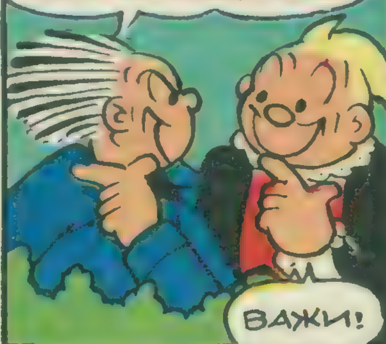
БИМ И БУМ

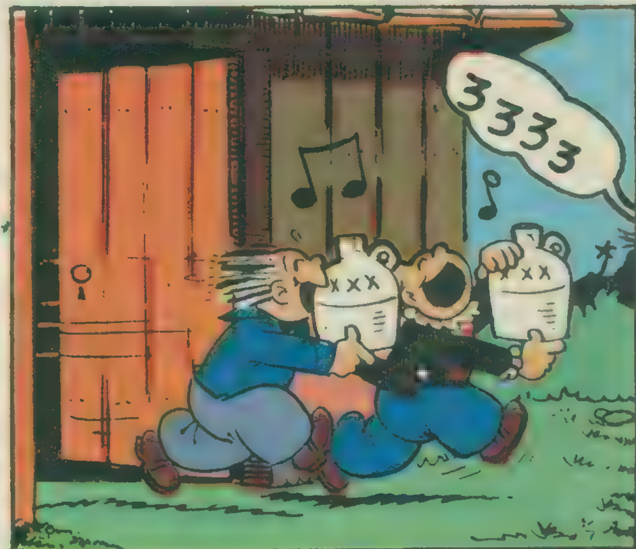
JOE MUSIAL

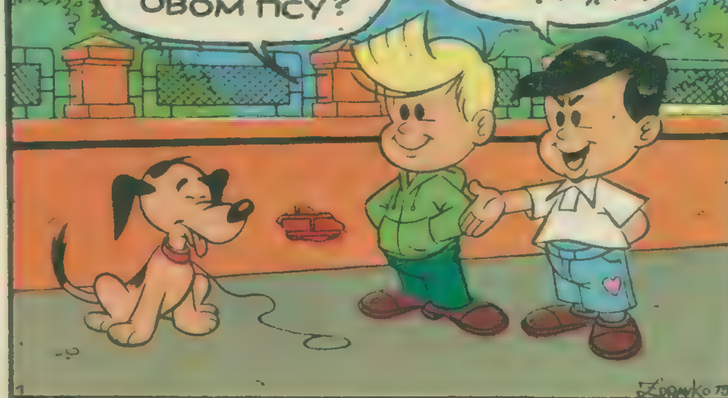

БОБАН

ФАНТАЗИЈА: СВЕМИРСКИ БРОД У ШКОТСКОЈ

ЈЕДНОГА ДАНА УПОЗНАО САМ ДЕВОЈКУ КОЈА МИ ЈЕ КАЗАЛА:

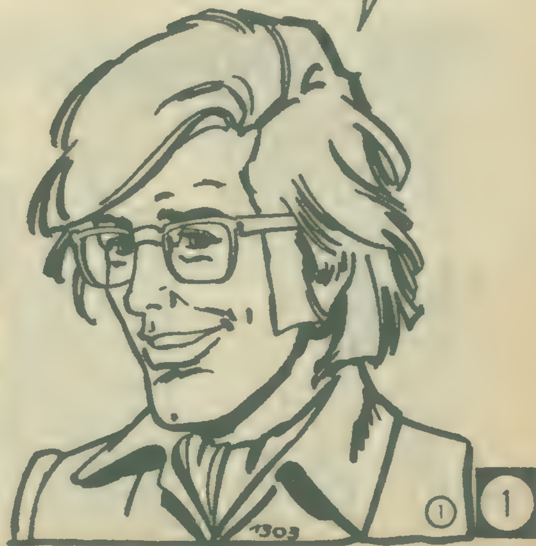
НЕКОЛИКО МИЛИОНА СВЕТЛОСНИХ ГОДИНА ОДАВДЕ, ЧЕТИРИ ПЛАНЕТЕ ОКРЕЋУ СЕ ОКО ЗВЕЗДЕ НУКРЕ! ТО ЈЕ НАШЕ СУНЦЕ! ЈА САМ ВЛАДАР-КА ИФНИНГА, ЈЕДНЕ ОД ТЕ ЧЕТИРИ ПЛАНЕТЕ!

„СТАНОВНИЦИ ОСТАЛЕ ТРИ ПЛАНЕТЕ ЗБАЦИЛИ СУ МЕ С ПРЕСТОЛА И САДА ИФНИНГОМ ВЛАДАЈУ РОБОТИ! МЕНЕ ПРОГОНЕ И ХОЋЕ ДА МЕ УБИЈУ..."

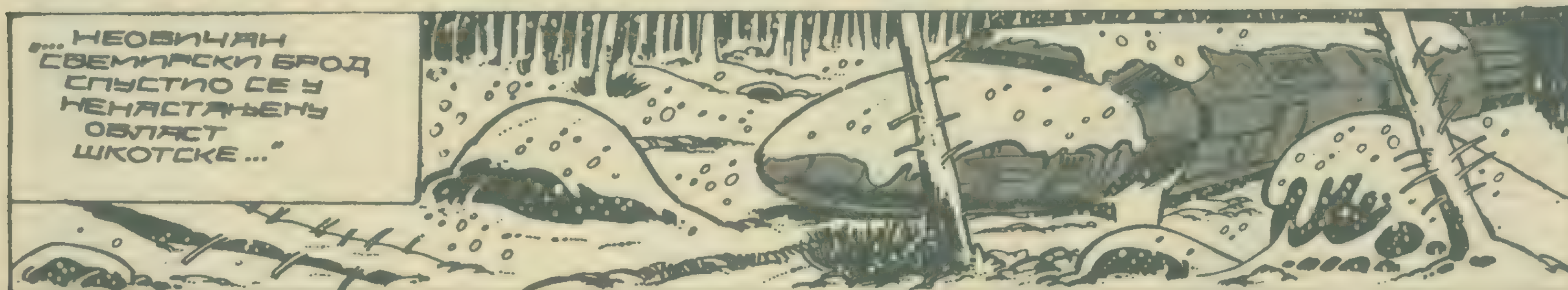
БРУУУМ!

АЛИ, ДА ПОЧНЕМ ОД ПОЧЕТ-КА...

„ПРОШЛО ЈЕ МНОГО ВРЕМЕНА ОТКАКО НИСАМ ВИДЕО ДАМАРИС! ЈЕДНЕ ЗИМЕ, ЗА КОЈУ КАЖУ ДА ЈЕ БИЛА НАЈХЛАДНИЈА У ВЕЛИКОЈ БРИТАНИЈИ...“
ФАНТАЗИЈА

„...НЕОБИЧАН СВЕМИРСКИ БРОД СПУСТИО СЕ У НЕНАСТАЊЕНУ ОБЛАСТ ШКОТСКЕ...“

„ДАМАРИС ЈЕ ОБУЗЕО СТРАШАН СТРАХ...“

НЕМОГУЋЕ! НЕМОГУЋЕ!

ПРОНАШЛИ СУ МЕ!

„ДАМАРИС МИ СЕ ОДМАХ ОБРАТИЛА ПУТЕМ ТЕЛЕПАТИЈЕ... ЗНАО САМ ДА МОЈ МИР НЕЋЕ ДУГО ПОТРАЈАТИ!“

ВИЛБУРЕ, МОРАШ МИ ПОМОЋИ! ПОЋИ ЋЕШ ОДМАХ ЗА ШКОТСКУ!

ЗА ТО ВРЕМЕ, У БРОДУ БИЋА СА СВЕМИРА ...

ВИЛБУР ПОЛДЕР, ДВАДЕСЕТ СЕДАМ ГОДИНА СТАР, КРЕНУО ЈЕ ПРОТИВ НАС!

А ОВО ЈЕ КЕЈН ШЕРТИ, ПРОФЕСИОНАЛНИ УБИЦА! ЗА НОВАЦ ЋЕ СВЕ УЧИНИТИ!

ДА ЛИ ЈЕ КЕЈН У КЛУБУ ?

СЈАЈНО! ДОК СЕ ОН ТАМО КОЦКА, ЈА ЋУ ДА ЗБРИШЕМ С НОВЦЕМ!

КЕЈНЕ! ЗАР ТИ НИСИ У КЛУБУ?

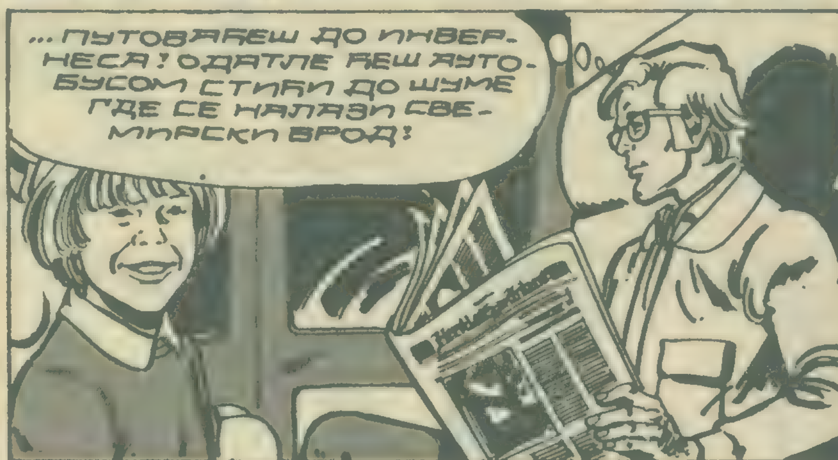
ХА, ХА, ХА! ЗНАО САМ ДА ЖЕЛИШ ДА МИ УМАКНЕШ ?

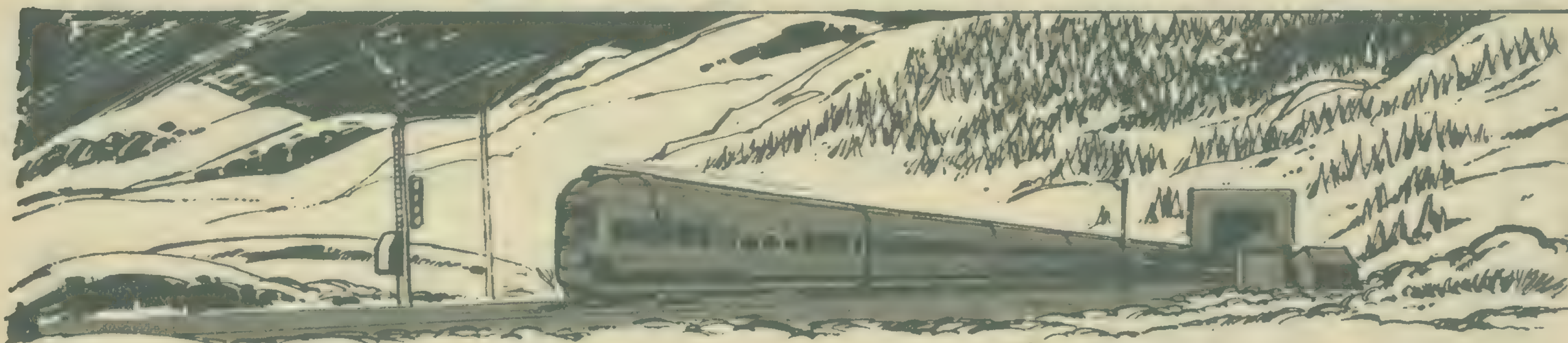
ДУМ! ДУМ! ДУМ! ДУМ!

НЕПОЗНАТА БИЋА ИЗ СВЕМИРА ОДМАХ СУ ДОШЛА У ДОДИР С ОВИМ УБИЦОМ...

„УПУТИО САМ СЕ НА ЖЕЛЕЗ- НИЧКУ СТАНИЦУ...“

„У ВОЗ ЗА ШКОТСКУ УКРЦАО СЕ И КЕЈН ...“

...ПУТОВАЋЕШ ДО ИНВЕР- НЕСА! ОДАТЛЕ ЋЕШ АУТО- БУСОМ СТИЋИ ДО ШУМЕ ГДЕ СЕ НАЛАЗИ СВЕ- МИРСКИ БРОД?

ДУМ!

ВИ СТЕ ВИЛБУР ПОЛДЕР? ПОЂИТЕ СА МНОМ, МОЛИМ ВАС!

„ПОШАО САМ ЗА КОН-
ДУКТЕРОМ ..."
ЖЕЛИМ ДА ПРОВЕРИМ ВАШЕ ИСПРАВЕ!

!?!
САМО ДА ОТКЉУЧАМ ОВА ВРАТА!

ПОКАЖИТЕ МИ ВАШУ КАРТУ!

АЛИ... КОНДУКТЕРИ НЕ НОСЕ ОВАКВЕ ПАНТАЛОНЕ И ЦИПЕЛЕ!

ЖАО МИ ЈЕ, АЛ' МНОГО СИ МИ СУМЊИВ!

ВАГОН ЈЕ ПУН ПУТНИКА! НЕЋЕ СЕ УСУДИТИ ДА ПУЦА!

ЗАШТО МЕ ДАМАРИС НИЈЕ УПОЗОРИЛА НА ОПАСНОСТ?

ДАМАРИС ОВОГ ПУТА НИЈЕ ОТКРИЛА ДА ОПАСНОСТ ПРЕТИ ЊЕНОМ ПРИЈА-ТЕЉУ ?
ПРОКЛЕТСТВО! ОВАЈ ВАГОН ЈЕ ПРА-ЗАН!

БУУУМ!
ЦАНГРРР!

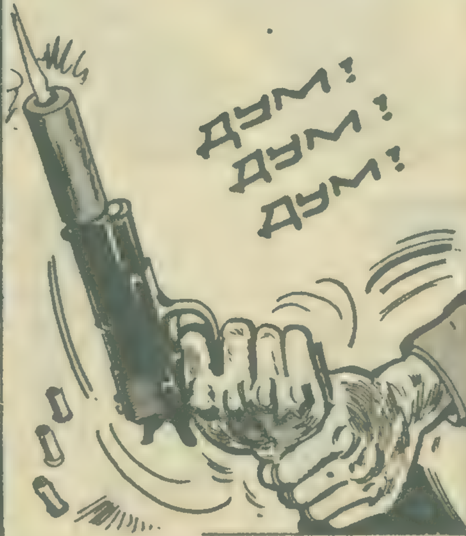

ДУМ! ДУМ!

МОРАМ БРЗО НЕШТО ДА СМИС-ЛИМ, ИНА-ЧЕ...

ГОТОВ СИ, ПОЛДЕ-РЕ!

НЕМАШ КУД!

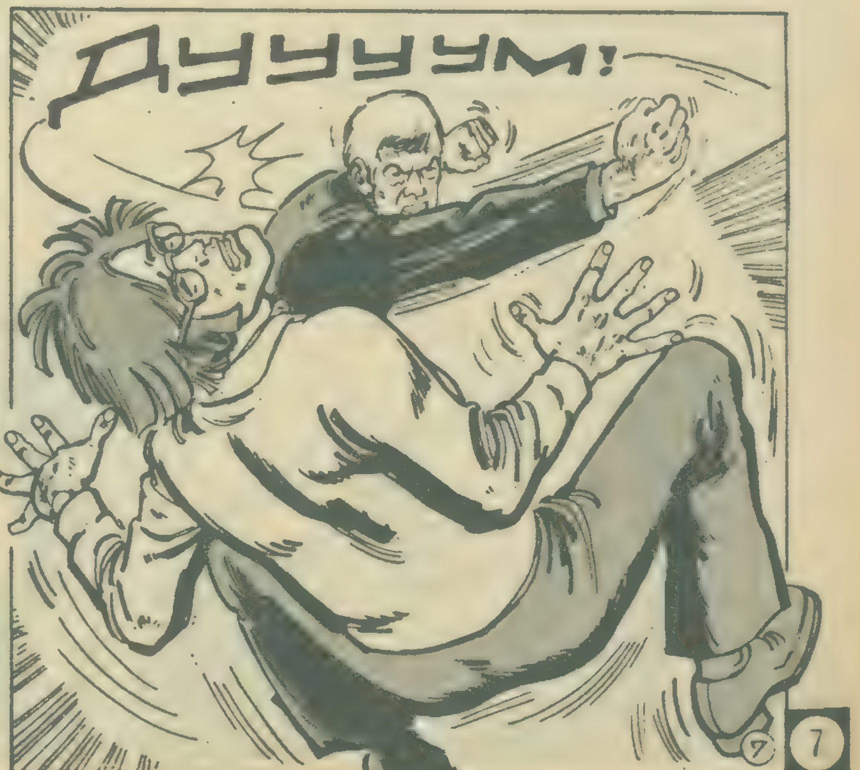

ОВДЕ САМ!
УУУХ!

ДУМ! ДУМ! ДУМ!

ЦАНГРРРР!
ЦАНГРРР

ДУМ!
БАНГ!
БАНГ!
ДУУУМ!

ИЗГЛЕДА ДА ВИШЕ НЕМАШ МУНИЦИ-ЈЕ!

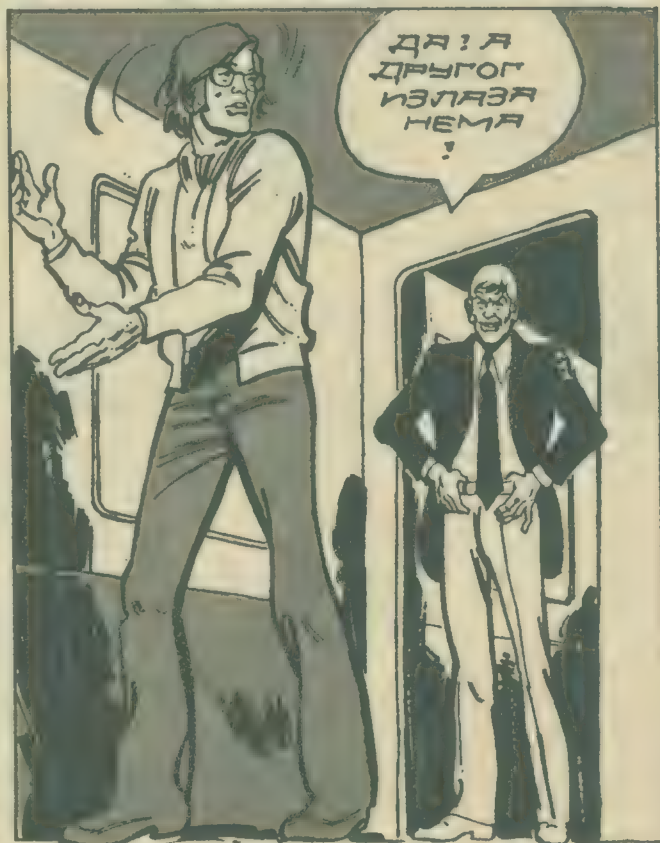
ДА ВИДИМО ШТА ЋЕШ САД!

ДУУУУУМ!

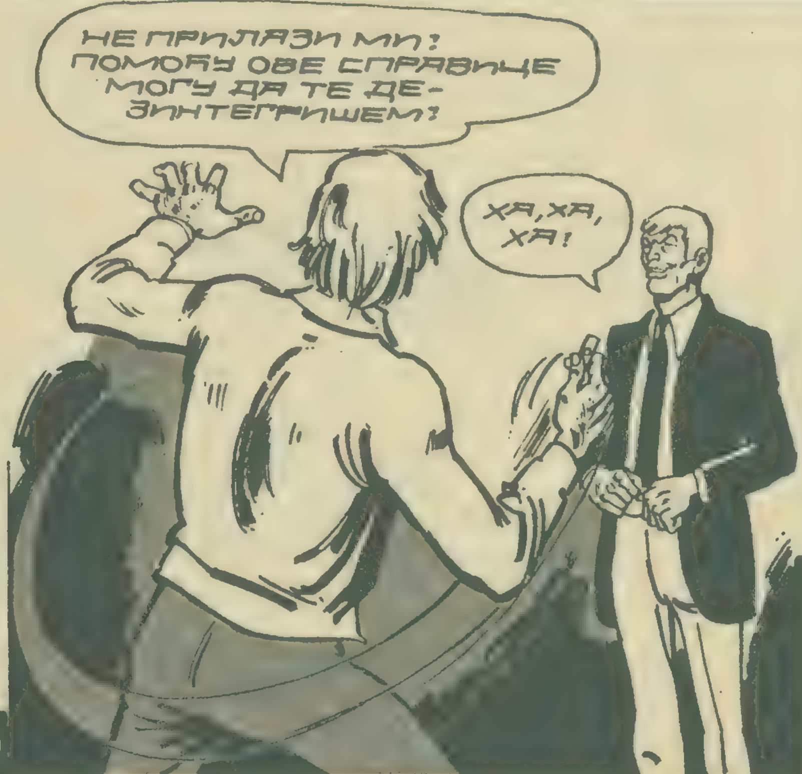

БАШ ИМА СНАЖНУ ПЕСНИЦУ!

У ОВОМ ВАГОНУ ИМА ЉУДИ!

НЕ! ВРАТА СУ ЗА-КЉУЧАНА!

ДА! А ДРУГОГ ИЗЛАЗА НЕМА!

НЕ ПРИЛАЗИ МИ! ПОМОЋУ ОВЕ СПРАВИЦЕ МОГУ ДА ТЕ ДЕ-ЗИНТЕГРИШЕМ!
ХА,ХА, ХА!

ДАЈ ТО ОВАМО! ДОСТА ЈЕ БИЛО ШАЛЕ!

ДУУУМ!

ОПАСНА НЕКА ИГРАЧКА!

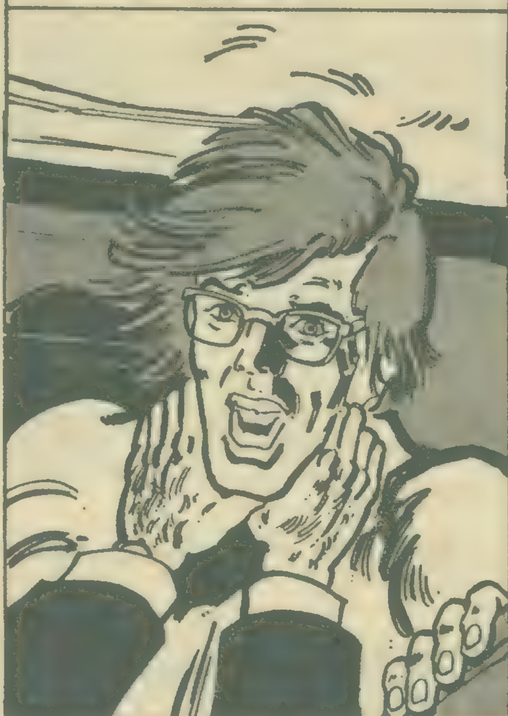

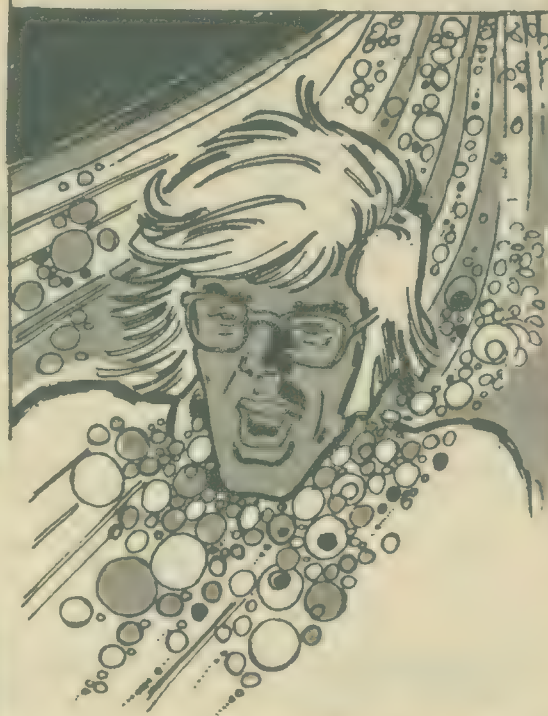

ЯХ!

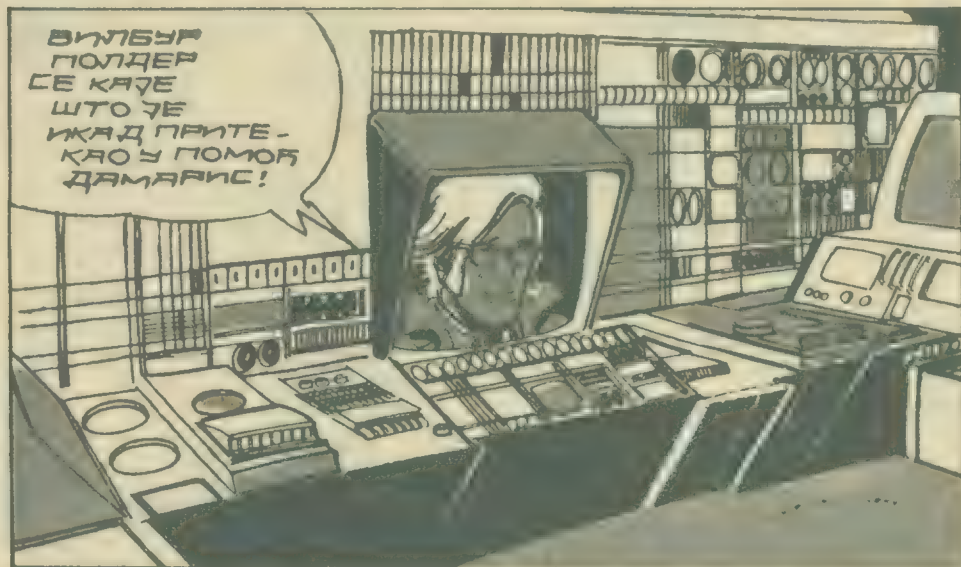

А ШТА ЋЕШ САД?
НЕ!

ПРЕ-СТА-НИ!

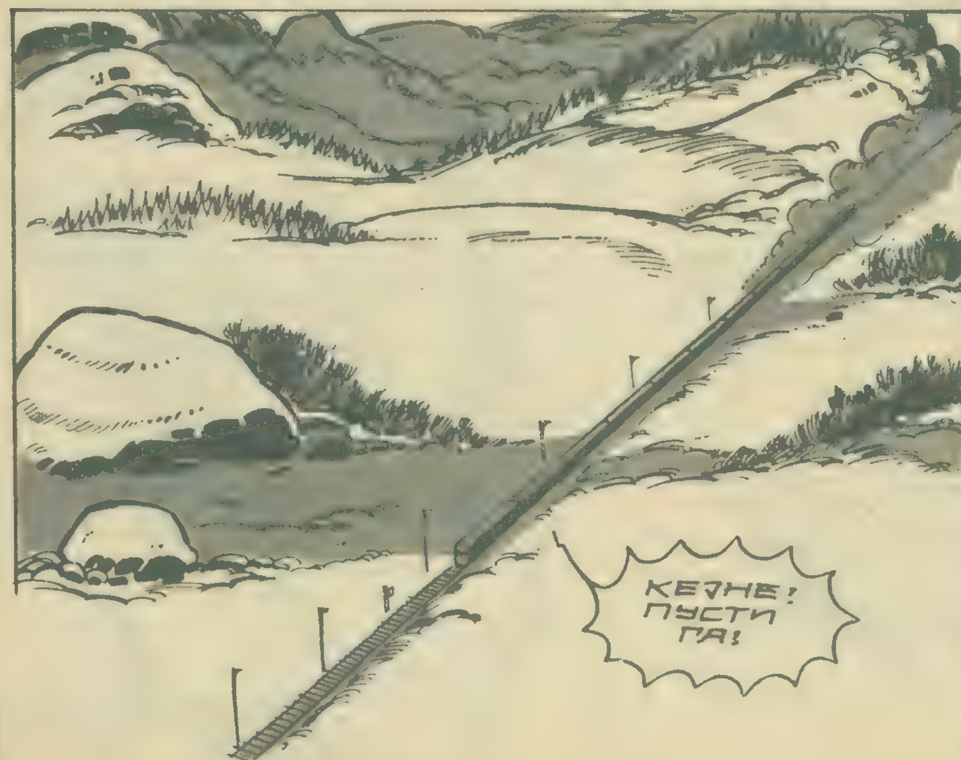

„У ТОМ ТРЕНУТКУ ДОГОДИЛО СЕ НЕШТО НЕОБИЧНО. САВ МОЈ БЕС БИО ЈЕ УПЕРЕН ПРОТИВ ДАМАРИС, А НЕ ПРОТИВ ОВОГ УБИЦЕ!"

ЗАЖАЛИО САМ ШТО САМ УОПШТЕ ПРИСТАО ДА ЈОЈ ПОМОГНЕМ...

„ИЗНЕНАДА САМ ПОЧЕО ДА ГУБИМ СВЕСТ..."

ВИЛБУР ПОЛДЕР СЕ КАЈЕ ШТО ЈЕ ИКАД ПРИТЕКАО У ПОМОЋ ДАМАРИС!

МОЖЕМО ГА ИСКОРИСТИТИ ЗА СВОЈ ПЛАН ПРОТИВ ЊЕ!

КЕЈНЕ! ПУСТИ ГА!

СТАНИ!

„НЕОЧЕКИВАНО, ОВАЈ ГЛАС МИ СЕ УЧИНИО ИСКРЕН. СТРАХ ЈЕ НЕСТАО, А ОВО МЕСТО МИ СЕ ЧИНИЛО СИГУРНО И ПРИЈАТНО ...“

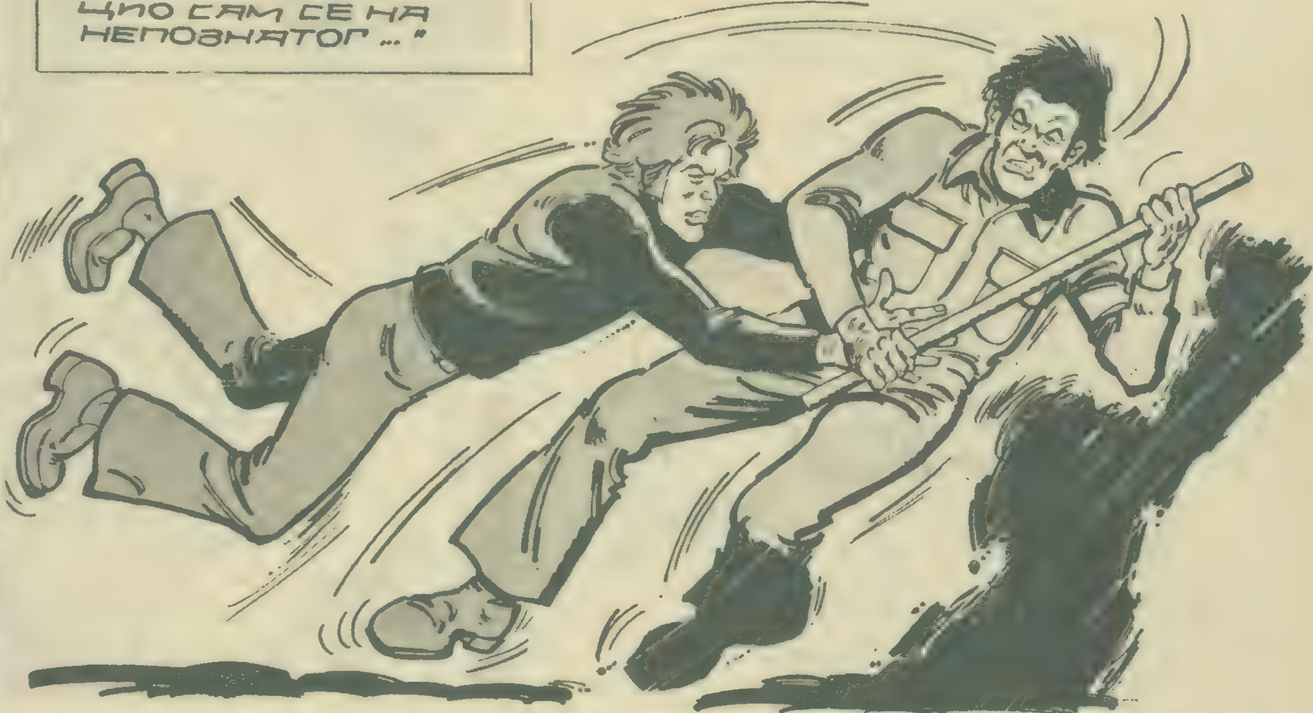
АКО ПРИСТАНЕШ ДА РАДИШ ЗА НАС, ДОБИЈАЋЕШ ПЕДЕСЕТ МИЛИОНА МЕСЕЧНО!
ФИЈУУУ! ТОЛИКО ПАРА!
АКО ОДБИЈЕШ, СМАТРАЋЕМО ТЕ НЕПРИЈАТЕЉЕМ!
ГАРАНТУЈЕМО ТИ ДА НЕЋЕМО НАПАСТИ ТВОЈУ ПЛАНЕТУ!
30122
У РЕДУ! ДО ЂАВОЛА СВЕ!
ПРИСТАЈЕМ ДА РАДИМ ЗА ВАС!

СЈАЈНО, ВИЛБУРЕ! А САД ДА ИСПРОБАМО ТВОЈУ СНАГУ!

ТРААС!

ВИДЕЋЕТЕ ВИ КО ЈЕ ВИЛБУР ПОЛДЕР!

„СВОМ СНАГОМ БАЦИО САМ СЕ НА НЕПОЗНАТОГ...“

ОДЛИЧНО! СНАЖНИЈИ ЈЕ НЕГО ШТО СМО МИСЛИЛИ!

УБЕДИЋЕМО ГА ДА НАПРАВИ ЗАМКУ ЗА ДАМАРИС!

У РЕДУ, ВИЛБУРЕ! САДА ЋЕШ ВЕЖБАТИ ЏУДО СА КЕЈНОМ!

ПОКУШАЈ ДА
СЕ ОСЛОБОДИШ
ОВОГ ЗАХВАТА!

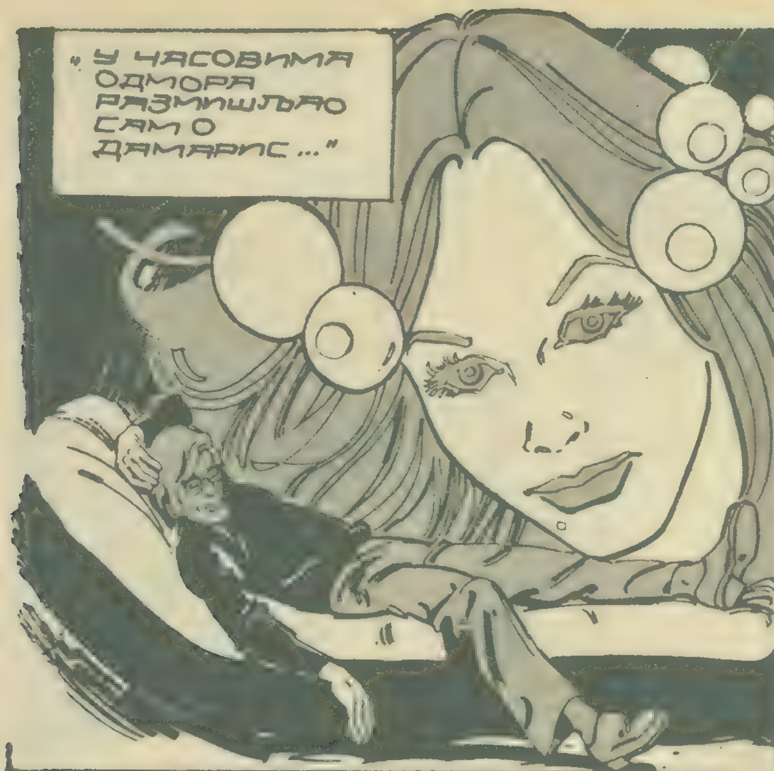

А САД
МЕ НАПАД-
НИ!

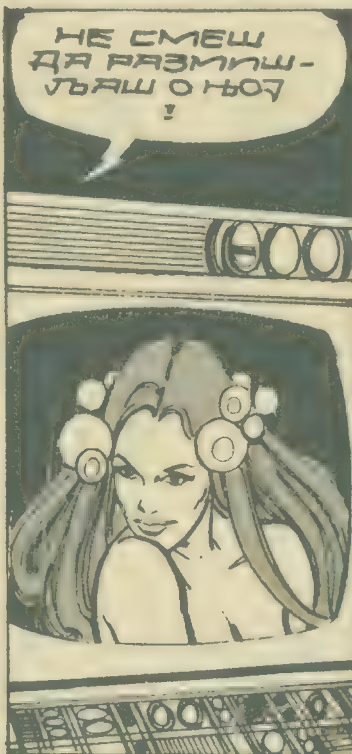

„ОСЕТИО САМ ДА МИ НЕДОСТАЈЕ И ДА БИХ ЖЕЛЕО ДА ЈЕ ВИДИМ, АЛИ ТАДА...“

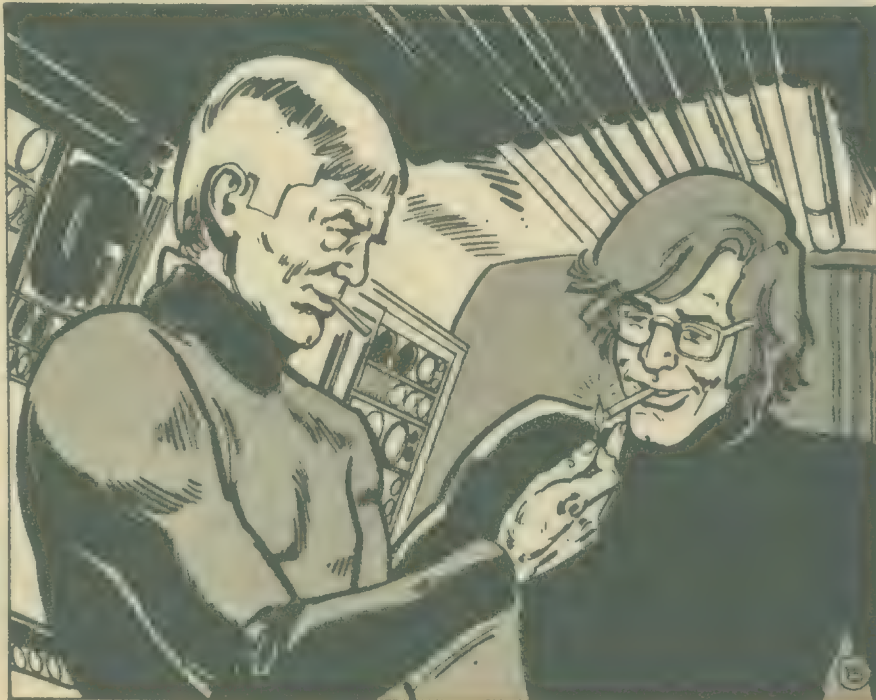

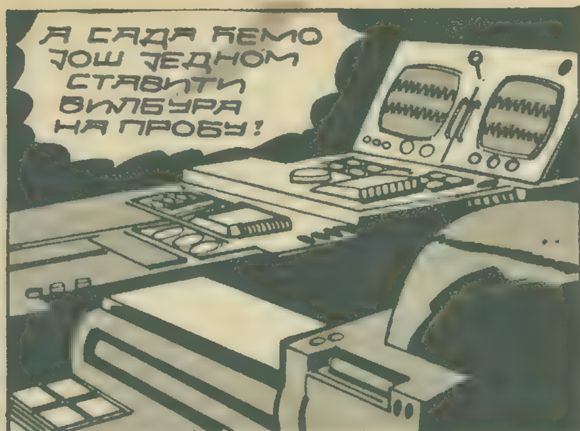

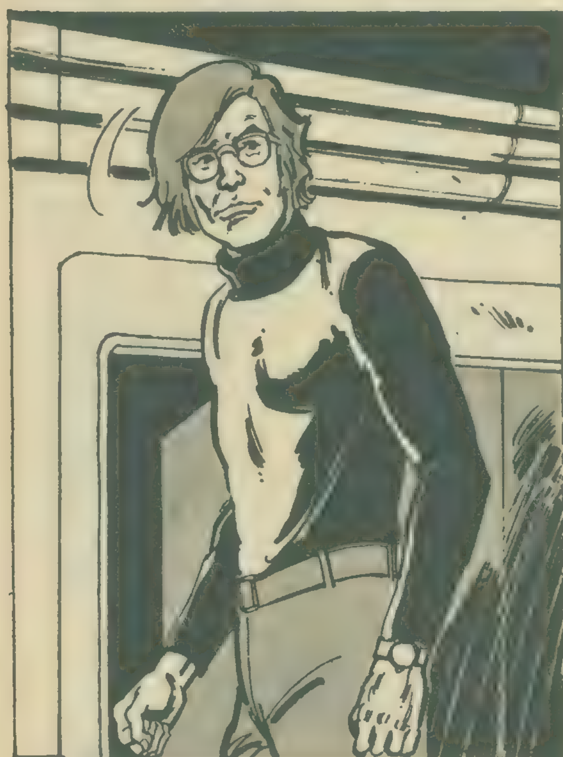
„С КЕЈНОМ САМ ПОСТАО ДОБАР ПРИЈАТЕЉ ИАКО ЈЕ ПОКУШАО ДА МЕ УБИЈЕ...“

А САДА ЋЕМО ЈОШ ЈЕДНОМ СТАВИТИ ВИЛБУРА НА ПРОБУ!

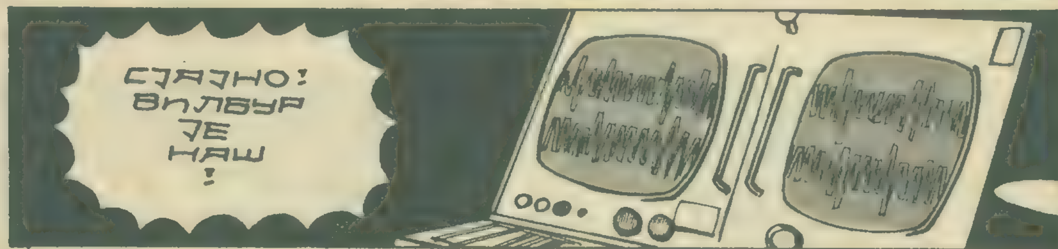

ШТА ОВО ЗНАЧИ? СВА ВРАТА СУ ШИРОМ ОТВОРЕНА!

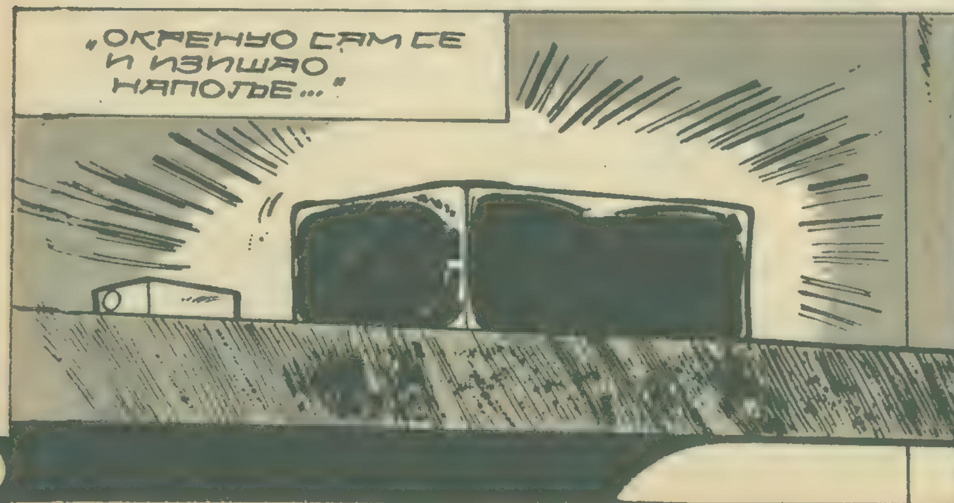

ГЛЕ, ОРУЖЈЕ КОЈЕ МИ ЈЕ ДАМАРИС ДАЛА!

„БИЛО МИ ЈЕ ЧУДНО ШТО СЕ ТЕ МОЈЕ „СТВАРЧИЦЕ" НАЛАЗЕ ТУ, АЛИ НИЈЕ МИ ПАЛО НА ПАМЕТ ДА ИХ УЗМЕМ!"

СЈАЈНО! ВИЛБУР ЈЕ НАШ!

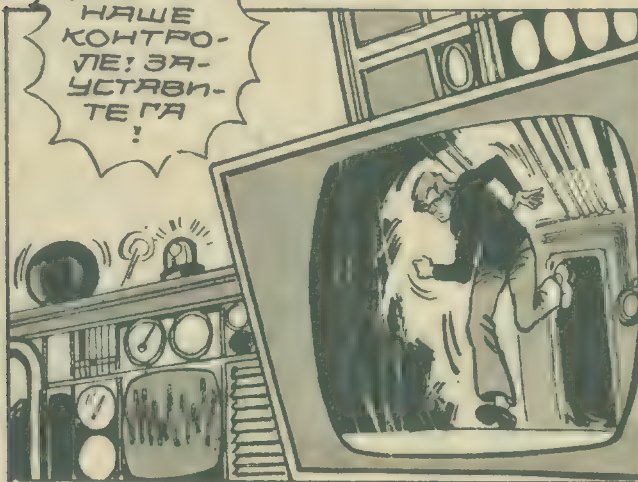

„ОКРЕНУО САМ СЕ И ИЗИШАО НАПОЉЕ..."

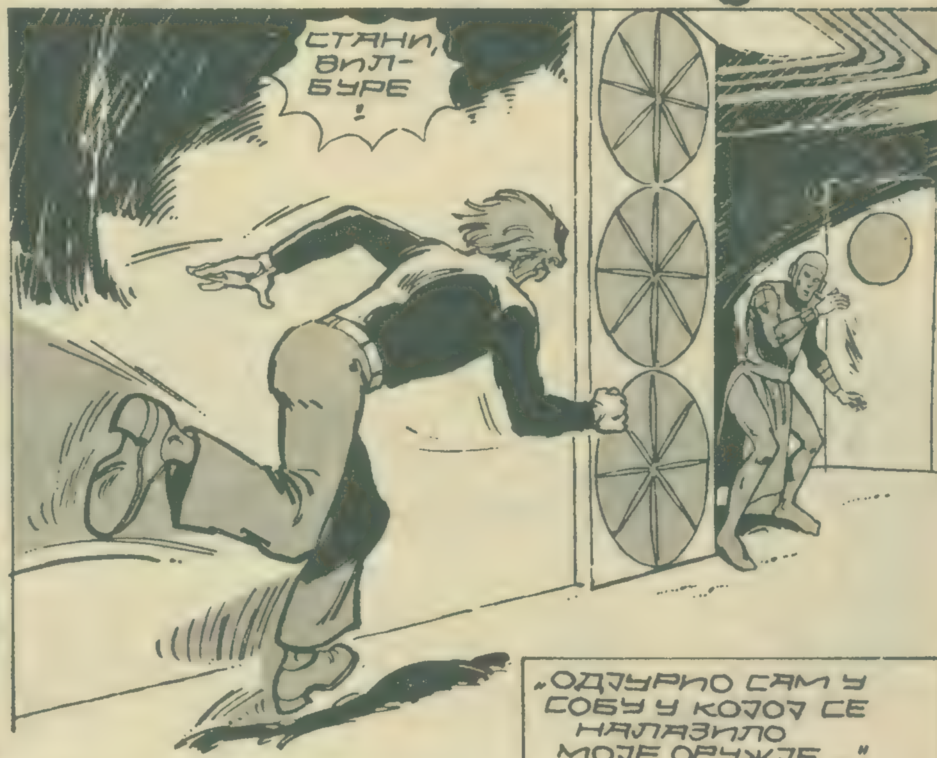

ВИЛБУРЕ, ИМАШ ЈОШ ТРИ МИНУТА ОДМОРА, А ОНДА ДОЂИ У САЛУ ЗА ГИМНАСТИКУ!

„ОДЈЕДНОМ, ОСЕТИО САМ КАО ДА САМ СЕ ОСЛОБОДИО ОКОВА КОЈИ СУ МЕ НЕДЕЉАМА СТЕЗАЛИ..."

ВИЛБУР ЈЕ ВАН НАШЕ КОНТРОЛЕ! ЗАУСТАВИТЕ ГА!

СТАНИ, ВИЛБУРЕ!

СКЛАЊАЈ МИ СЕ С ПУТА!

„ОДЈУРИО САМ У СОБУ У КОЈОЈ СЕ НАЛАЗИЛО МОЈЕ ОРУЖЈЕ..."
17

ФЗЗЗЗЗ!
БУУУМ!
БУУУУУУМ!
„УСПЕО САМ ДА УНИШТИМ ЕЛЕКТРОНСКИ МОЗАК СВЕМИР-СКОГ БРОДА ...“
„... И РОБОТИ СУ ПОСТАЛИ БЕЗВРЕДНА ГВОЖЂУРИЈА ...“
ДО ВРАГА, ШТА ...

„И ПОРЕД ТОГА ШТО САМ ЗНАО ДА МИ РОБОТИ САДА НЕ МОГУ НИШТА, ОСЕТИО САМ НЕКУ ЈЕЗУ ДОК САМ ТРЧАО ИЗМЕЂУ ЊИХ...“

„ДОБРО САМ СЕ УПЛАШИО КАД САМ ВИДЕО КЕЈНА. НА ЊЕГА САМ И ЗАБОРАВИО. ЗНАО САМ ДА ЈЕДАН ОД НАС ДВОЈИЦЕ МОРА УМРЕТИ ...“

JAAA!
AAAX!
YYYX!
AAAJ!

„ДОГРАБИО САМ ЈЕДНУ ГВОЗДЕНУ ШИПКУ И ПОЛЕТЕО НА КЕЈНА...

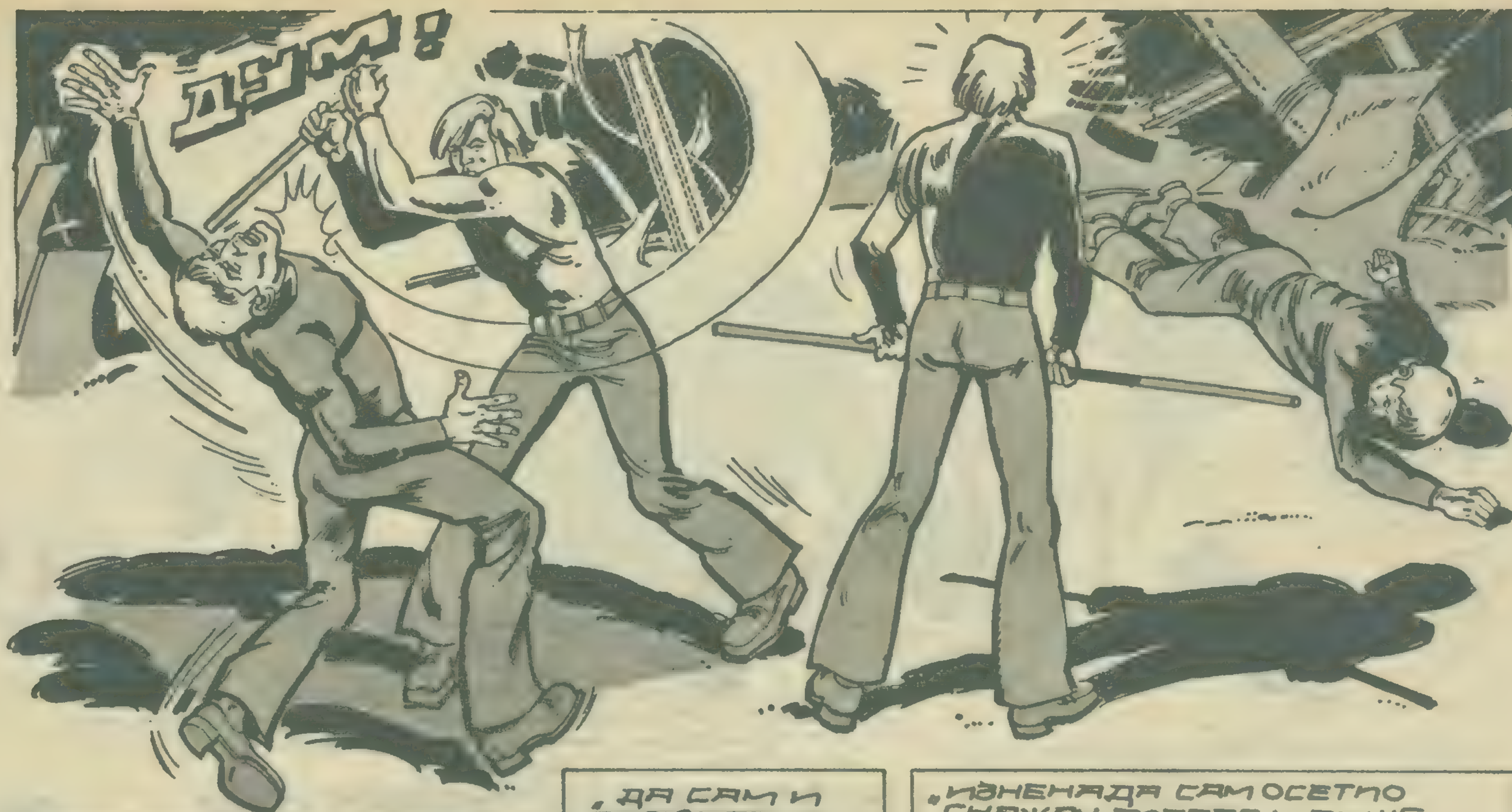

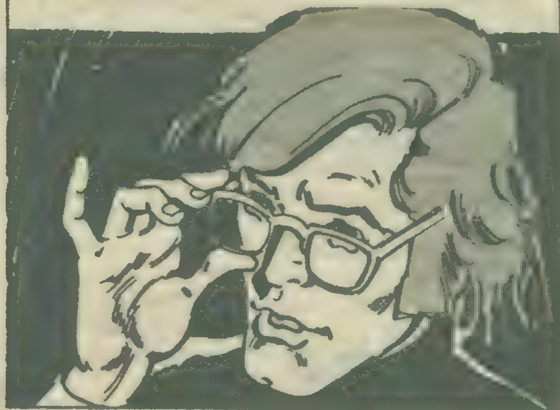
„МОРАО САМ ДА ПАЗИМ КАКО ЈЕ ДРЖИМ ЈЕР ЈЕ КЕЈН ЛАКО МОГАО ДА УХВАТИ ЊЕН ДРУГИ КРАЈ...“

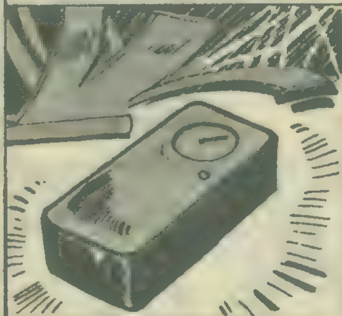

ДУМ!

„БИО САМ ТОЛИКО ЗАОКУПЉЕН БОРБОМ СА КЕЈНОМ ...“

„ДА САМ И ЗАБОРАВИО НА ЕКСПЛОЗИВ КОЈИ САМ ПОДМЕТНУО ...“

„ИЗНЕНАДА САМ ОСЕТИО СНАЖАН ПОТРЕС И ВИШЕ НИШТА НИСАМ ВИДЕО ...“

„ИЗГУБИО САМ ТЛЕ ПОД НОГАМА И ЧИНИЛО МИ СЕ ДА ПРОПАДАМ ...“

„ВЕРОВАО САМ ДА МИ ЈЕ ТО КРАЈ ...“

БРУУУМ!

„А ОНДА САМ ОПЕТ УГЛЕДАО СВЕТЛОСТ И ПРОПАДАЊЕ ЈЕ ПОЛАКО ЗАУСТАВЉЕНО..."

„СХВАТИО САМ ДА СЕ НАЛАЗИМ У ДАМАРИСИНОМ СКЛОНИШТУ..."

ВИЛ-БУРЕ!

НИСАМ МОГЛА ДА ТЕ СПАСЕМ РАНИЈЕ, ЈЕР НИСАМ УСПЕЛА ДА ДОЂЕМ У ДОДИР С ТОБОМ!

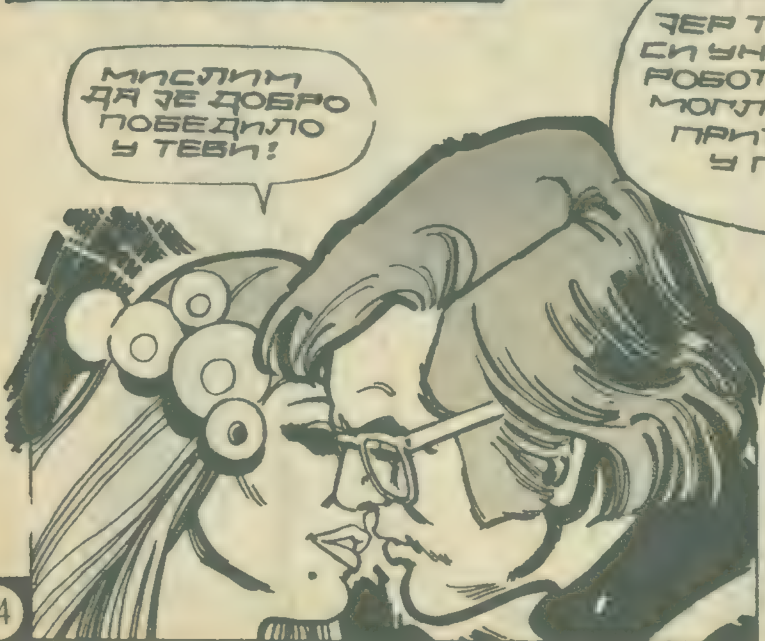

СВЕ ВРЕМЕ САМ СЕ БОРИО САМ СА СОБОМ! НИСАМ ЗНАО НА ЧИЈУ СТРАНУ ДА СТАНЕМ!

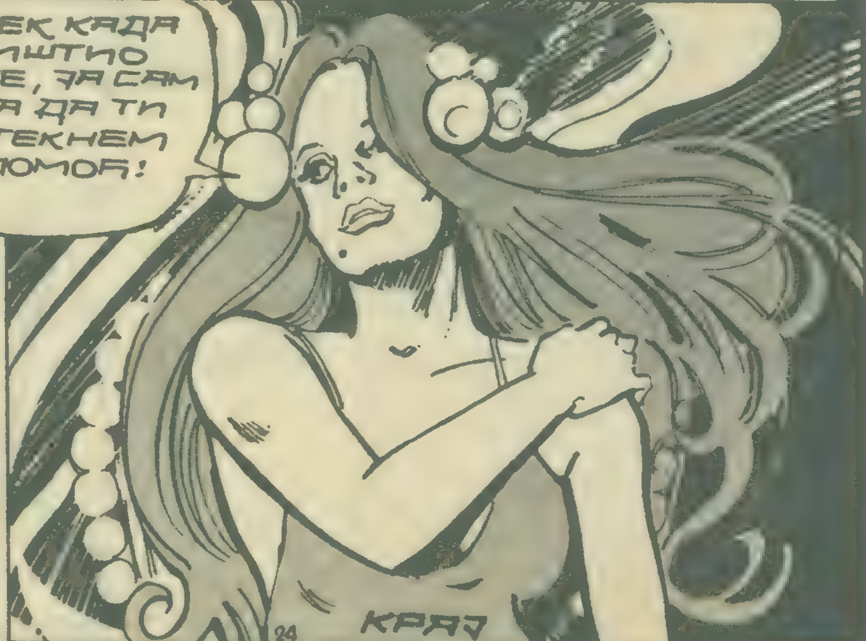

И ШТА СИ ОДЛУЧИО?

ТО ЈЕ ОНО ШТО МЕ МУЧИ! ЈА НИШТА НИСАМ ОДЛУЧИО! СВЕ САМ РАДИО ИНСТИНКТИВНО!

А МОЖДА СИ ТИ УТИЦАЛА НА МЕНЕ ПУТЕМ ТЕЛЕПАТИЈЕ?

НЕ, ВИЛБУРЕ! МОЈЕ МИСЛИ НИСУ МОГЛЕ ДА ПРОДРУ У ОНАЈ БРОД!

МИСЛИМ ДА ЈЕ ДОБРО ПОБЕДИЛО У ТЕБИ!

ЈЕР ТЕК КАДА СИ УНИШТИО РОБОТЕ, ЈА САМ МОГЛА ДА ТИ ПРИТЕКНЕМ У ПОМОЋ!
КРАЈ

ПОПАЈ
By Bud Sagendorf

ШТА ТО ЧУЈУ МОЈЕ УШИ?
ЗАКЛЕЛА БИХ СЕ ДА НИЈЕ ПЕСМА ШЕВЕ!
?
ДУМ!
ТРАС!

НЕКО СЕ МАКЉА!
НЕ ЗАБАВЉА СЕ ВАЉДА ОПЕТ МОЈ МОРНАР!
ШЉИС!
ШЉАС!

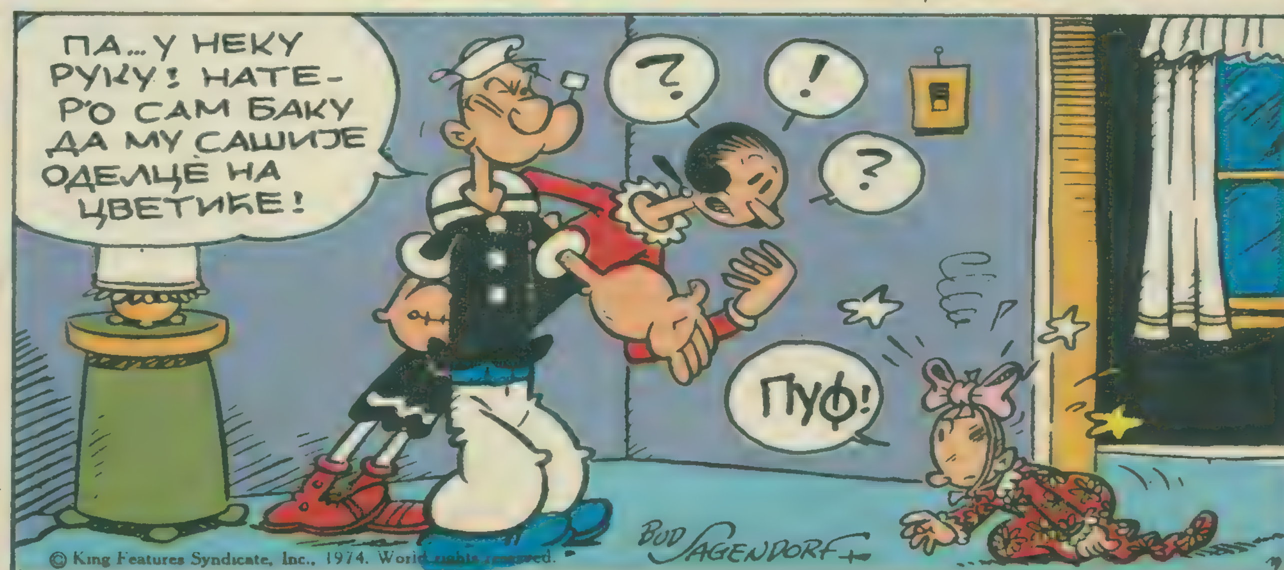

СТРАШНО!
ОДВРАТНО!
Ц! Ц!
ЗВЕК!
БУМ!

А... ЗА ОВО ПОПАЈ МОРА ДА ЧУЈЕ!
ТРАС!
ШЉАС!

ТВОЈ ПОСИНАК СЕ НАПОЉУ ТУЧЕ С ДЕЧАЦИМА!
СЈАЈНО! ТО МУ ЈЕ ОНДА ЧЕТРДЕСЕТ ОСМА ТУЧА!

ЗНАЧИ, ТИ ЗНАШ ЗА ТУ ЊЕГОВУ ОДВРАТНУ НАВИКУ?
?
НЕГО! НИЈЕ ДОВОЉНО ТРЕНИРАО ПА САМ МУ ЈА УРЕДИО...

ТИ СИ УДЕСИО ТЕ ТУЧЕ?
?
?

ПА... У НЕКУ РУКУ! НАТЕРО САМ БАКУ ДА МУ САШИЈЕ ОДЕЛЦЕ НА ЦВЕТИЋЕ!
?
!
?
ПУФ!
BUD SAGENDORF

ОБРАЧУН НА РЕЦИ БУФАЛА

Верујући да му нуди предају, поглавица Зулу-племена изненађено је гледао британског војника. Тада је одјекнуо пуцањ.

Млади поручник британске војске Џорџ Чард, изашао је после ручка из загушљиве бараке и нервозним кораком почео да се шета по пространом дворишту око којег је била подигнута висока ограда. Био је видно забринут: већ недељу дана, заједно да 80 војника, безуспешно је покушавао да направи мост преко брзе Реке буфала која је протицала недалеко од логора.

Тога дана десила се несрећа: управо када су подигли потпорне стубове и на њих почели да постављају балване, сручила се страшна киша. Река је одједном надошла, за само неколико минута порушила све што су направили и однела четири војника. Дотадашњи посао био је узалудан, све је требало на ново почети.

Нека зла слутња обузе младог поручника. Неколико дана раније војник који је стигао из провинције Трансвал обавестио га је да су се тамо побунила Зулу-племена. У писму које је донео команда британског батаљона наређује да се што пре сагради мост преко дивље Реке буфала, да би касније, преко њега прешли у провинцију Натал, и побуњеницима с леђа задали одлучан ударац.

— А ако Зулу-племена овде стигну пре нас? — гласно промрља поручник Чард и стаде испред велике капије. — Ово је забачен крај и тада нам нико не би могао помоћи.

НА ОРУЖЈЕ!

Изненада, из размишљања га прену неки звук, допирао је из честара који се налазио лево од њега. Намрштивши чело, Чард погледа у том правцу, краичком ока видео је да су то учинили и војници који су, раскопчаним кошуљама и без чизама на ногама, седели на огуљеним деблима прекраћујући време неком чудном игром.

На коњима који су храмали из шибља се појавише два британска војника. Црвене униформе биле су им исцепане а коса улепљена од зноја и крви која се сливала низ измучена лица. На образу једног од њих налазила се велика бразготина испод које се јасно видела бела кост. Другом војнику рука је беживотно висила низ тело.

Када су стигли, један од њих, нижи растом, полако сиђе с коња и мукло рече:

— Зулу-племена напала су нас прошле ноћи, било је око 10.000 ратника. Од 800 британских војника само смо се нас двојица спасли!

Младог поручника обли зној. Ипак, смиреним гласом запита:

— Где се то догодило?

— На два сата хода одавде, према насељу Емпангени — рече исцрпљени човек и показа руком на супротну страну од реке.

Џорџ Чард пребледе. Ето, моји војници се одмарају, помисли, а побуњеници сваког тренутка могу да нас нападну. Одмах се прибрао, утрчао у бараку и оштрим гласом наредио војницима да припреме пушке, муницију, бајонете... За десетак минута сви су били наоружани. Затворили су велику капију једни су се попели на раван кров бараке и легли у заклоне иза бурадu коју су ту допремили, а други направили мале четвртасте прорезе на дрвеној огради и кроз њих протурили пушке. Немо су ишчекивали напад.

ПЛЕМЕНА СУ СЕ УЈЕДИНИЛА

Данас је земља Зулу-племена домородачки резерват у провинцији Натал, у Јужноафричкој Републици. До 19. века билу су разједињена и често су ратовала између себе тражећи бољу земљу, воду и пашњаке за стоку. Од 1818. године поглавица Чака почиње да их мири, па до 1828. племена Умтетва, Ндвандве, Урсуту, Хлубу и друга, склапају мир, престају с ратовима и уједињују се у велико Зулу-племе. Када су Британци освојили територију Јужне Африке, одмах их покоравају, продају као робље и немилосрдно убијају, а територију на којој су живели деле на два дела: провинције Трансвал и Натал.

Почетком 1879. године, припадници Зулу-племена почињу да се буне против колонијализма, нападају британска насеља и одбијају да раде за Британце.

Али, они не узмичу лако. Са око 13.200 војника објављују рат побуњеницима, решени да их покоре и укину им сва права. Иако су од оружја имали само копља, домороци се организују и са 40.000 ратника, које је предводио врховни поглавица Цетивајо, нападају знатно моћнијег непријатеља.

Први напад извели су 22. јануара 1879. године. Без објаве рата опколили су логор британских војника у провинцији Трансвал и разорили га а онда незадрживо кренули ка југу, према Наталу.

Са крова бараке Џорџ Чард је угледао првог домороца. Налазио се десетак метара од логора; са штитом у руци, на којем су биле закачене зелене гране, изгледао је као необично дрво. После неколико секунди иза њега се појавило мноштво домородаца, сви су били обучени у сукње направљене од сасушеног лишћа или поцепане тканине, а сваки је носио зашиљено копље и штит од

ДЕВОЈКЕ ИЗ МОЧВАРЕ

Око сто километара јужно од америчког града Норфолка, у Вирџинији, на површини од око деведесет хиљада хектара, налази се мочвара, мрачна и злокобна. Људи је заобилазе и понекад причама о духовима који, тобоже, живе у њој, плаше децу.

На јужној страни ове барске дивљине још стоји оронула и напуштена кућа неког фармера који је, километрима далеко одатле, подигао нову.

Када су једног дана испред ње угледали две девојке, људи са оближњих фарми помислили су да су случајно ту залутале. Али, оне су тамо биле и сутрадан. **Од раног јутра из куће и око ње чуло се ударање чекића и звецкање метала, а онда је забрујао мотоцикл. Девојке су се на њему одвезле пут мочваре одакле су се вратиле тек предвече.** Тако је било и следећег дана, а и касније. У суседству су почеле да круже чудновате приче и прошло је прилично времена док на видело није изишла истина.

Змија, као што је ова коју држи Мери, има на све стране

ПАЦОВСКА ЦУРА

Ове две девојке, Мери Кит Герет и Патриша Гемон упознале су се у колецу „Олд Доминион“ у Норфолку. Патриција, родом из Флориде, још из гимназијских дана интересовала се за природне науке и дипломирала на Биолошком одсеку Атлантског универзитета у Флориди. Касније се уписала на пост дипломске студије у колецу „Олд Доминион“ где је добила посао лабораторијског техничара у зоолошком одсеку за ситније животиње. Контролисала је размножавање пацова, мишева и још неких глодара и давала животиње студентима за вежбе и експерименте. Звали су је „пацовска цура“...

Патриција се у колецу упознала са Мери Кит, Тексашанком, музејским стручњаком за природне науке, која је биологију завршила на Југозападном тексашком државном колецу. И она се налазила на постдипломским студијама и посебно се интересовала за једну врсту инсеката за чије је проучавање добила од колеца „Олд Доминион“ месечну стипендију од 210 долара.

Када су чуле за мочвару која се налази сто километара јужно одатле, Патриција и Мери отишле су заједно да је посете. Вратиле су се презадовољне и решене да чешће залазе у њу. Међутим, путовање до тамо и натраг односило им је доста времена, па су одлучиле да се — преселе у мочвару. Рачунале су да од Мерине стипендије могу скромно да живе и потпуно се посвете раду.

Ону напуштену кућу на ивици мочваре узеле су у закуп и почеле да је преуређују и оспособљавају за становање. Прво су довеле у ред дотрајао лим којим је кућа била покривена, затим помоћу цеви успеле да доведу воду из једног запуштеног бунара... У помоћ су им притекли студенти са колеца „Олд Доминион“.

ЗАШТО РАСТУ И МНОЖЕ СЕ?

Смеле „девојке из мочваре“ од тада живе потпуно другим животом: свако-

КОЛИКО ЖИВЕ — АУТОМОБИЛИ?

Тешко је утврдити колико година који аутомобил може да траје јер то зависи од много чега: друма по којем се вози, пажљивости руковања возилом, начина одржавања, квалитета горива које се употребљава и слично. Овим питањем позабавио се Шведски национални институт за тестирање аутомобила. После обимног испитивања утврђено је да ће овогодишњи модели „волвоа“ и „сааба“ остати на друмовима три године дуже него типови тих марака купљених у 1965. години. И не само то: „волво“ се може возити 14 година и 2 месеца; „фолксваген“ 13,2; „мерцедес“ 12,8; „сааб“ 11,6; „опел“ 11,4; „крајслер 11,3; „форд 11,2; „воксхол“ 10,8; „фијат“ 10,6 BMW 10,5; „рено“ 10,3; „ситроен“ 10,2; „ауди“ и „симка“ 9,9 година.

коре дрвећа. Уз ратне покличе и топот босих ногу јурнуше према логору.

САМО ЈЕДНА ЖЕЉА

Црни ратници надирали су према британском упоришту. Њихов поглавица јахао је на белом коњу и ликујућим погледом посматрао своју војску. Затим је издао наређење.

Када су стигли на неколико корака од ограде, застадоше, а онда почеше да бацају копља високо у ваздух: у правилном луку отровно оружје падало је у британско утврђење.

Војници Стефансон и Кафирис, нервозни и уплашени, нешто у се договарали. Одједном истрчаше из својих заклона и појурише према високој огради. Поручник Чард их је запањено посматрао, није знао шта смерају. Али, када је видео како су скочили на ограду и закорачили преко ње, све му је постало јасно.

— Вратите се — викнуо је. — Убиће вас!

А онда је нанишанио и Стефансона погодио у ногу. Други хитац оборио је са ограде и Кафириса. Неколико најближих војника притрчаше и унесоше их у бараку.

Домороци су се већ пели уз глатку ограду. Британци их дочекаше бајонетима. Ипак, за неколико минута ратници Зулу-племена испунише двориште. Настала је огорчена борба, крв је прштала на све стране, копља и штитови су се ломили, а цеви пиштоља постале су ужарене.

Свештеник Џорџ Смит склонио се у бараку и у једном ћошку, дрхтећи од страха, наглас почео да се моли. А онда, пошто су црни ратници све више надирали, и сам дохвати пушку, намести је на прозор и нанишани. Црнац који је управо испред њега замахнуо копљем, паде смртно погођен.

И остали Британци повукоше се у бараку. Иако су били сасвим изморени нису хтели да се предају. Имали су само једну жељу: да се напију воде.

ОБЕСХРАБРЕНИ РАТНИЦИ

Поручник Чард се досетио: ако успе да убије њиховог поглавицу, задаће домороцима одлучујући ударац. Саопштио је то младом војнику Чарлсу који је чучао до њега и додавао му муницију.

Већ следећег тренутка Чарлс је истрчао у двориште. С уперeним пиштољем пробио се до поглавице који га је запањено гледао мислећи да му нуди предају, а онда у њега испалио цео рафал. Уз страшне повике осталих ратници скочише на младог Чарлса.

Од тог тренутка битка је почела да јењава. Обесхрабрени што им је вођа погинуо, домороци су се полако повлачили, а после десетак минута налазили су се далеко ван ограде британског утврђења.

Поручник Чард изађе из бараке и пође бојиштем: двадесет његових људи било је мртво, двојица су умирала у самртном ропцу, а многи су били толико израњављени и крвави да их је једва препознао. Међу њима лежало је око стотињак црних ратника.

Око седам часова увече Зулу су се опет појавили. Уморни Британци утрчали су у бараку и на прозоре поставили пушке, али до ишчекиваног напада није дошло. Домороци су само купили своје мртве и рањене ратнике и односили их на носилима направљеним од изломљених копаља. По нели су их у шуму.

После вишемесечних борби, домороци су претпели тешке губитке. Заробљен је и њихов врховни поглавица па су племенске поглавице Зулуа, 1897. године, пристале да са Британцима закључе примирје. Све до почетка 20. века наставили су да подижу буне, јер сва богатства земље припадала су Британцима, а у великим градовима само су белци били слободни.

Б. J.

Људи који су их виђали у оронулој напуштеној кући на ивици барске дивљине почели су о њима да испредају свакојаке приче. Истина о Патрицији и Мери изненадила је све.

дневно устају рано и на мотоциклу заједно одлазе у мочвару.

Патриција трага за слузавом плесни, једном недокучивом и тајанственом израслином које има у влажним шумама и мочварама, покушавајући да нађе одговор на питање зашто слузава буђ расте и размножава се.

Проучавајући слузаву буђ Патриција настоји да научи нешто ново о природи живе материје јер у свету нема много људи који би се могли убројати у њене познаваоце. **Та област је тако мало проучена да чак и највећи ауторитети не могу да се сложе да ли плесан по својој суштини припада биљкама или животињама, да ли је гљива или протозоа. О њој не постоје готово никакви еколошки подаци, као што не ма података о факторима који регулишу њену распрострањеност.**

„Сваки експеримент који нам открије нове чињенице о живој материји представља известан допринос људском знању" — каже о амбициозном Патрицијином подухвату доктор Пол Керк, Патрицијин професор са колеџа.

Мери и Патриција на свакодневном путу до мочваре

ЗЕЧЈА ГРОЗНИЦА

Мери Кит посветила се изучавању једне врсте сићушног осмоногог паразитског инсекта, (Amblyomma) americanum) преносиоца опасне болести који је распрострањен од Тексаса, на западу, до Мисурија, на северу, а на исток све до Атлантика. **Овај паразитски инсект представља праву напаст за људска насеља. Ујед му је веома болан јер има дугачко рило које омогућује дубоко продирање. Осим тога, он је преносилац такозване грознице Стеновитих планина. Жртве ове болести страдају често и не знајући да су оболеле.** Од ње се ретко умире, али су симптоми озбиљни: главобоља, болови у леђима, замор и ниске температуре а понекад и оспе на зглобовима руку и ногу. Amblyomma americanum преноси и туларемију — познату под именом зечја грозница — од које оболевају ситније животиње. Међутим, само мали број ових инсеката преноси болест. Ипак, контрола болести коју шире зависи од контроле самог инсекта.

Мери сматра да они не бирају чије ће се крви напити, а за животни циклус потребна су им само три „оброка" крви. Пет дана пошто отпадну на земљу са жртве из које су сисали крв, одрасли примерци могу да почну са полагањем јаја. Женка је у стању да снесе до 7000 јаја. Тридесет дана касније из њих се излегу ларве и само 50 до 75 остаје у животу.

Кад се излегу, ситне ларве пузе до најближе вегетације и чекају неког неопрезног домаћина уз којег ће се припити и сисати крв, три до пет дана. Тада отпадају на земљу и после једне до три недеље из њих се развијају лутке које на исти начин траже другог домаћина. На њему ће се хранити четири до осам дана, отпасти и после неколико недеља постићи коначан облик. То су одрасли примерци који настављају циклус множења из почетка.

Значај Мериног рада је огроман јер су од 1949. године забележени случајеви пегаве грознице Стеновитих планина порасли у САД за сто педесет одсто, а не зна се колико има још непријављених, лечених антибиотицима, под видом неког другог обољења.

Људи са фарми у околини мочваре гледали су на две необичне девојке с извесним подозрењем, све док се једног дана није догодило нешто несвично.

ЗБОГ ТРАКТОРА

Једном фармеру који је радио на пољани поред којe су Патриција и Мери управо пролазиле, покварио се трактор. Док се мучио да га поправи, девојке су му прискочиле у помоћ и трактор је ускоро прорадио.

Тако су престале да круже и загонетне приче о „девојкама из мочваре". Фармери се не распитују много о слузавој буђи и паразитским инсектима, али им понекад помогну у потрази за њима или донесу на поклон поврћа и воћа.

Да би обезбедиле још средстава за даља истраживања, Патриција и Мери, поред осталог, праве збирке јеленских и коњских мува и других инсеката за разне биолошке институције. Приход од ових збирки годишње може да изнесе и 1500 долара.

НОВА БИБЛИОТЕКА ЗА НАЈМЛАЂЕ!

»Политикин забавник« и **Издавачко предузеће »Вук Караџић«** заједнички су покренули нову едицију намењену најмлађим читаоцима у којој ће објављивати најбоља дела стране и домаће књижевности.

ЗАБАВНИКОВА БИБЛИОТЕКА НАЈЛЕПШИ ПОКЛОН ЗА ВАШЕ НАЈМЛАЂЕ

Прво коло нове **ЗАБАВНИКОВЕ БИБЛИОТЕКЕ** обухвата најомиљеније и најпознатије **ДИЗНИЈЕВЕ књиге:**

- **СНЕЖАНА И СЕДАМ ПАТУЉАКА**
- **ПИНОКИО**
- **УСПАВАНА ЛЕПОТИЦА**
- **ДАМБО**
- **РОБИН ХУД**
- **МАЗА И ЛУЊА**

То су чувене приче које већ деценијама узбуђују машту деце, приче рађене према исто тако чувеним Дизнијевим филмовима.

Књиге су у пластифицираним корицама и богато илустроване Дизнијевим цртежима.

ЦЕНА СВАКЕ КЊИГЕ ИЗНОСИ САМО 20 дин!

ЗАБАВНИКОВА БИБЛИОТЕКА

Прво коло **ЗАБАВНИКОВЕ БИБЛИОТЕКЕ** од 6 књига већ се налази у продаји.

Појединачне књиге можете да купите на свим киосцима »Политике« широм земље по цени од 20 динара.

Ако желите цео комплет по цени од 120 динара наручите га преко »Политикиног забавника« јер у том случају добијате И СПЕЦИЈАЛАН ПОКЛОН:

КОФЕРЧЕ ЗА КЊИГЕ

»Политикин забавник« ће већ почетком следеће године најавити друго коло **ЗАБАВНИКОВЕ БИБЛИОТЕКЕ.**

Ваш лист »Политикин забавник«, покренуо је ову библиотеку и обећава вам да ћете у њој наћи, по приступачној цени, само добре књиге.

Ако желите комплетну **ЗАБАВНИКОВУ БИБЛИОТЕКУ**, попуните наруџбеницу, залепите је на дописницу и пошаљите на адресу: **ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, 11000 БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 29.**

КЊИГЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАДА ВАМ ИХ ДОНЕСЕ!

Политикин Забавник

НАРУЏБЕНИЦА

ОВИМ неопозиво наручујем I коло ЗАБАВНИКОВЕ БИБЛИОТЕКЕ по цени од 120.— нд, која обухвата и ПОКЛОН-КОФЕРЧЕ ЗА КЊИГЕ. Износ ћу платити поштару када ми донесе комплет на адресу:

____
(Име, очево име и презиме)

____
(Поштански број и место)

____
(Улица и број стана)

____
(Потпис купца — родитеља)

(Без потписа родитеља књиге се неће испоручивати)

НЕНАДМАШНИ МАЈСТОРИ ЦЕЛУЛОИДНЕ ЛОПТИЦЕ

УСАМЉЕНИ ШАМПИОНИ

Вилим Харангозо зачуђујуће је бранио и најтеже ударце, а горостасни Жарко Долинар убитачно их је враћао својом чувеном »лопатом« на противнички део стола.

У историји југословенског тениса било је много светлих тренутака, али нам је само један једини датум, 14. април 1954. године донео титулу светских шампиона. Поприште борбе била је велика дворана Вембли — у Лондону, а јунаци подвига славни Вилим Харангозо и Жарко Долинар, који су поштеном и срчаном борбом освојили драгоцени Ајрон-куп. То је прелазни пехар који се додељује победницима у такмичењу мушких парова.

Двојица разиграних Југословена оставили су иза себе све супарнике и попели су се на победничко постоље, иако се томе готово нико није надао.

Било је то једно од оних великих изненађења у спорту, овог пута срећно изненађење за Југословене и наш спорт.

ДРАГОЦЕНИ СУНЂЕР

Ко зна каква би била спортска каријера стонотенисера Жарка Долинара да се није појавила нарочита врста сунђера којом су неки играчи заменили традиционалну гуму. Та изузетна новина у стоном тенису стигла је са Далеког истока: изумели су је Јапанци, али је Европљани нису примили одмах. Међутим, Жарко Долинар, изразити нападач, који је увек држао рекет као перо у руци, одмах се определио за ову новину. И, није погрешио.

Он је увек ударао лоптицу само једном страном рекета (такозвани „пен-холдер“ стил), а сунђер му је помагао да се лопта креће непредвидљивим правцем. Умео је да погађа углове, а противник је муку мучио да спречи те ударце или да им се супротстави.

При свему томе Долинару нису сметале ни године. Тада, на Светском шампионату у Лондону имао је пуне 34 године.

Ни Вилим Харангозо, са 29 година, није био много млађи.

ДВОБОЈ СА ЈАПАНЦИМА

Права битка водила се у финалу пре финала. Био је то дуел са двојицом Јапанаца. Полуфинални меч изнео је на сцену Огимуру и Томиту на једној страни, а Долинара и Харангоза на другој.

Пре тога су Огимура и Томита, заједно са трећим чланом екипе Тамасуом, тријумфовали у такмичењу мушких репрезентација. Јапан је заузео прво место испред Чехословачке и Енглеске, а Југословени су нешто заостали заједно са екипама Мађарске и САД, с којима су поделили места од 4. до 6.

Огимура је и у појединачном турниру прескочио све препреке и освојио титулу шампиона.

Остала је ова трећа дисциплина у којој су Јапанци опет јуришали на прво место. Сматрало се да су сви изгледи на њиховој страни и да ће Југословени ипак морати да положе оружје.

Али, игра се, на опште изненађење, одвијала сасвим другчије. Зачас су Јапанци били сасвим заустављени. Харангозо је бранио чак и њихове најтеже ударце, крећући се око стола са чудесном лакоћом. Умео је увек да се уклони у правом тренутку и да остави слободан простор горостасном Долинару.

Овај је, опет, својом познатом и великом „лопатом“, муњевитим „драјфовима“, бележио поене. Ти његови ударци били су неодбрањиви чак и за изузетно пожртвоване Јапанце. Они су се бацали, чак и падали на под, али нису могли ништа да учине.

Побеђени су у свега три сета са 21:17, 21:16 и 21:16.

Била је то сензација своје врсте, која је одјекнула у светској спортској јавности као невероватан исход.

Они који су гледали меч били су ипак убеђени да је победа припала — јачем пару.

ФИНАЛЕ КАО ТРЕНИНГ

А оно што се после тога догодило у финалу била је права формалност. Једини значајан податак је да је гледалиште било препуно — окупило се око 12 хиљада посматрача.

Долинар и Харангозо су имали према себи двојицу још знатно старијих супарника. Виктор Барна из Енглеске и Француз Мишел Хагенауер имали су заједно тачно 82 године. И наравно, обојица су били само сенке некадашњих величина, нарочито Виктор Барна, један од најбољих играча у историји стоног тениса.

Барна и Хагенауер су унапред били осуђени на пораз. Глатко и без великих напора, Долинар и Харангозо прегазили су их са 3:0 у сетовима, а сама игра није трајала више од двадесетак минута.

У дивној лондонској ноћи трупа Југословена је ликовала: ми смо освојили титулу шампиона света.

Овакав подвиг нико од Југословена никада више није остварио. Драгоцени Ајрон-куп остао је годину дана у нашој земљи, а затим је отишао даље.

Вилим Харангозо нас је, на жалост, заувек напустио. Умро је од последица срчаног удара пре нешто више од годину дна. Др Жарко Долинар је професор Медицинског факултета у Базелу.

Он се са сетом сећа свог великог пријатеља и незаборавног партнера. И — не пропушта ниједан велики стонотениски турнир. Живот га је однео много даље од беле лоптице и зеленог стола, али он им је остао веран — заувек.

Ако није више играч, он је драгоцени саветодавац новим асовима и новим репрезентативцима.

Ст. Протић

Михаило Марјанчевић: „Пијачни дан« — Снимио: Душан Јовановић

Лето 1977.

ЈУН						
п	у	с	ч	п	с	н
		22	23	24	25	26
27	28	29	30			

ЈУЛ						
п	у	с	ч	п	с	н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

АВГУСТ						
п	у	с	ч	п	с	н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

СЕПТЕМБАР						
п	у	с	ч	п	с	н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22			

Михаило Марјанчевић: „Фијакер за младу“

Снимио: Душан Јовановић

Јесен 1977.

СЕПТЕМБАР

п	у	с	ч	п	с	н
				23	24	25
26	27	28	29	30		

ОКТОБАР

п	у	с	ч	п	с	н
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24/31	25	26	27	28	29	30

НОВЕМБАР

п	у	с	ч	п	с	н
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

ДЕЦЕМБАР

п	у	с	ч	п	с	н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21				

ХИТ СТРАНА

КЛИФ РИЧАРД (CLIFF RICHARD)

Клиф Ричард, једна од највећих звезда светске поп-сцене, чију су славу помрачили БИТЛСИ и РОЛИНГСТОУНСИ, поново је у жижи интересовања.

Рођен 14. октобра 1940. године у Лакнау, у Индији, Клиф је под својим правим именом Хари Веб (Harry Vebb) још у 17. години постао познат. Био је то почетак једне успешне каријере и, што је још значајније за породицу Веб, која се 1948. године доселила у Енглеску, излазак из беде. О свом тешком животу у младости Клиф данас каже: „Када смо преко Бомбаја стигли у Енглеску, у џепу смо имали нешто више од 20 фунти (око 70 000 старих динара). Сместили смо се код моје баке по мајци и тада нас је у једној соби спавало и по шесторо. Ако би се којим случајем на столу нашло толико хране да сви будемо сити, био би то прави празник. Ништа нисмо имали, а ипак смо живели срећно, захваљујући оцу који никад није дозволио да видимо његове бриге и сазнамо проблеме који га муче“.

Са непуних 17 година Клиф се запослио у једној фабрици, мада је силно желео да заврши школу. Случајно се пријављује да учествује на једној музичкој приредби и на опште изненађење побеђује што му отвара врата студија за снимање плоча. Тако је од сиромашног дечака Хари Веба постао Клиф Ричард, певач чије се плоче продају у милионском тиражу. Од своје прве веће зараде купује мајци и двема старијим сестрама куће, а сам се настањује у северном делу Лондона. У то време светским музичким животом владао је Елвис Присли кога је Клиф у потпуности копирао. Видевши да Елвису гитара служи више за шоу него за музицирање, одлучује да створи састав у коме ће други за њега свирати, док ће он радити само на усавршавању свог гласа. У почетку група добија име Дрифтерс које се убрзо мења у Шедоус. Са Шедоусима доживљава незапамћене успехе све до појаве БИТЛСА и битлсоманије. Тада не само да је престала његова популарност већ су БИТЛСИ почели и јавно да га исмејавају. Видевши да од опонашања других звезда може имати само непријатности, Клиф се, у време када су се сви облачили хипи обилато користећи цветиће и разноразно шаренило у својој гардероби, одлучује да носи одела и кравате и тако љубимцима младе публике буде сушта супротност.

Ипак, стара слава и популарност никако да се врате и он већ размишља о потпуном повлачењу. А тада, 1968. године Клиф покушава још једном. На такмичењу Евровизије он композицијом „Конгретјулејшнс (Честитања) осваја друго место и наклоност публике. Данас је тридесет шестогодишњи Клиф Ричард класична рок-ен-рол звезда. После изванредних успеха на турнеји по Совјетском Савезу и Јапану он сада жели да успе и у Америци, која га баш због Елвиса Прислија никада није прихватила. Због тога је и недавно снимио хит-сингл са песмом „Ђаволска жена (Devil Woman) од кога очекује успех и са друге стране Океана. „Ако сада не успем у Америци, бићу сигуран да не могу никада да их придобијем и потпуно ћу се предати“ — изјављује Клиф који је досад за издата 62 сингла добио пет златних и 21 сребрну плочу.

ЂАВОЛСКА ЖЕНА (DEVIL WOMAN)

Музика: Terry Britten
Текст: Barry Authors
Пева: Cliff Richara

I've nothing but bad luck
Since the day I saw
the cat at my door
So I came into you sweet lady
Answering your mystical call
Crystal ball on the table
Showing cat with them
evil eyes
And I knew it was a spell
she cast
She's jyst a devil woman
With evil on her mind
Beware the devil woman
She's gonna get you (2×)
Give me the ring on your
finger
Let me see the lines on your
hand
I can se me a tall dark
stranger
Giving you what you hadn't
planned
I drank the potion she
offered me
I found myself on the floor
Then looked in those big
green eyes
And I wondered what I'd
come there for
If you're out on a moonlit
night
Be careful of them
neighbourhood strays
Of a lady with long black hair
Tryin'to win you with her
feminine ways
Crystal ball on the table
Showing the future, the past
Same cat with them devil eyes
You'd better get out of
there fast.

АБА /ABBA/

Многи читаоци наше Хит-стране молили су да нешто више напишемо о шведској групи АБА (Abba) која је после победе на фестивалу Песме Евровизије 1974. године избила у сам врх свих светских листа популарности. Пошто смо у нашем листу већ писали о овом саставу, данас ћемо вас нешто детаљније упознати са члановима састава који је до сада лансирао преко десет хит-песама и за своје успехе, поред сребрних и златних, добио чак и платинасту плочу. Групу, која је основана 1970. године, сачињавају две девојке и два младића: Анфрид, Бени, Бјорн и Агнета. Од почетних слова имена чланова састава настало је и име групе ABBA, данас познате широм Европе.

ТОП 3x

1. Домаћа листа

1. ЈОШ И ДАНАС ТЕКУ СУЗЕ ЈЕДНЕ ЖЕНЕ — Мишо Ковач — SUZY
2. ЖЕНО МОЈА — Душко Локин — ПГП РТБ
3. ВОЛЕО САМ ЈЕДНУ МАЛУ — Стаклено звоно — ЈУГОТОН
4. ЈА ТЕ ВОЛИМ, АЛЕКСАНДРА — Душко Локин — SUZY
5. ЉУДИ, НИЈЕ ФЕР — Смак — РТВ ЉУБЉАНА
6. МИЛОВАН — Жељко Бебек — ЈУГОТОН
7. УСПОМЕНЕ, УСПОМЕНЕ — Златко Пејаковић — ПГП РТБ
8. И ОНДА КРАДОМ ГЛЕДАМ ТВОЈЕ ЛИЦЕ — Тереза Кесовија — ЈУГОТОН
9. ОЈ, НЕВЕНЕ — Сунцокрет — ПГП РТБ
10. АХА, АХА — Бисера Велетанлић — ПГП РТБ

2. Страна топ-листа у домаћој продукцији

1) DEVIL WOMAN — Cliff Richard — ЈУГОТОН

2) DOCTOR KISS, KISS — 5000 Volts — ПГП РТБ
3) DANCING QUEEN — Abba — ПГП РТБ
4) SAMBARIO — Drupi — ПГП РТБ
5) LOW RIDER — War — РТВ ЉУБЉАНА
6) RAMAYA — Black Connection — ЈУГОТОН
7) SHOW ME THE WAY — Peter Frempton — ПГП РТБ
8) RODRIGO'S GUITAR CONCERTO — Manuel — ЈУГОТОН
9) IT'S A SECRET — Mungo Jerry — ПГП РТБ
10) LET'S STICK TOGETHER — Bryan Ferry — ЈУГОТОН

3. С Р Немачка

1) DADDY COOL — Boney M.
2) ROCK AND ROLL LOVE LETTER — Bay City Rollers
3) JEANS ON — David Dundas
4) DANCING QUEEN — Abba
5) THAT'S ROCK'n'ROLL — Shaun Cassidy
6) IN ZAIRE — Jonny Wakelin
7) I ONLY WANNA BE WITH YOU — Bay City Rollers
8) HOROSCOPE — Harpo
9) THE LIES IN YOUR EYES — Sweet
10) DON'T GO BREAKING MY HEAR — Elton John & Kiki Dee

Презиме: Андерсон
Име: Бени
Датум рођења: 16. децембра 1946.
Висина: 170 цм.
Тежина: 74 кг.
Коса: смеђа
Очи: кестењасте
Хоби: велики оптимиста; има смисла за хумор; воли сусрете с новим људима; путовања; гледање историјских филмова и читање историјских романа.
Омиљени певачи и групе: БИТЛСИ и ИГЛ

Презиме: Лингстад
Име: Анфрид
Датум рођења: 15. децембра 1945.
Висина: 172 цм.
Тежина: 52 кг.
Коса: смеђа
Очи: кестењасте
Хоби: шије за себе и креира одела групи за наступе; воли љубавне романе и играње.
Омиљени певачи и групе: Кросби, Стилс, Неш и Јанг и РУФУС

Презиме: Улванс
Име: Бјорн
Датум рођења: 25. април 1945
Висина: 170 цм.
Тежина: 61 кг.
Коса: плава
Очи: кестењасте
Хоби: воли да шије; гледа спортске преносе; да шета парковима са својом трогодишњом ћерком Линдом и слуша шансоне.
Омиљени певачи и групе: ИГЛ

Презиме: Фалтско
Име: Агнета
Датум рођења: 5. април 1950.
Висина: 172 цм.
Тежина: 54 кг.
Коса: плава
Очи: кестењасте
Хоби: воли да се фотографише; иде на излете; слуша музику и гледа филмове.
Омиљени певачи и групе: сви амерички

БЕРЗА ПЛОЧА

Желео бих да мењам ЛП групе PINK FLOYD — »Wish You Were Here« за било коју лонгплејку следећих група: TEMTATION, BLACK OAK ARCANSAS, SANTANA или лонгплејку на којој се налазе претежно инструменталне верзије.

Зоран Остојић
32205 Чачак
Милићевци, Трбушани

Читаоци јављају...

ВЕСТИ ИЗ ВЕЛИКИХ ЛИВАДА

У Великим ливадама ради група популарна не само у месту већ и у околини, а нарочито у Руском селу где намеравају да наставе свој рад. Зову се ВИСОКИ НАПОН. Од наших група цене YU-групу, БИЈЕЛО ДУГМЕ, а од страних ЛЕД ЦЕПЕЛИН, БЛЕК САБАТ, РОЛИНГ СТОУНСЕ и СВИТ. Имају подмладак који нас често забавља за време паузе.

Чланови ВИСОКОГ НАПОНА су: Милош Стојков (20) — соло-гитара и вокални солиста; Деспот Маринков (22) — бас-гитара; Милан Мркобрадић (24) — ритам-гитара; Милош Дамјановић (21) — бубњеви.

Чланови подмлатка су: Стадоја Петров (17) — бас-гитара; Радивој Цуцић (17) — бубњеви; Бранко Мркобрадић (17) — соло-гитара; Милорад Драгичевић (16) — вокални солиста.

Вест послале:
Анђелка Пејин, Косана Фодок, Зорица Катић и Радмила Буњевачки
Велике Ливаде 23217
(хон. 50 дин.)

НОВЕ ПЛОЧЕ ПГП

CARPENTERS

ЛП популарно дуета КАРПЕНТЕРС под називом „Нека врста шапутања" управо је плоча за све оне који уз шапутање воле и лаку музику. Брат и сестра Карпентерс представљају нам се са десет музичких нумера од којих је свакако најпознатија »There's a Kind of Hush".

DONNY OSMOND

Дони, један од Осмондса у овом тренутку и најпопуларнији, издао је солистички ЛП под називом „Диско воз". Једанаест композиција које су се нашле на овој плочи задовољиће углавном млађе слушаоце.

RUBETTES

Популарна група РАБЕТС издала је веома добру ЛП плочу. Од десет песама свакако треба издвојити њихов велики хит композицију »You're the Reason Why« — „Ти си разлог због..."

GLORIA GAYNOR

Тамнопута интерпретаторка Глорија Гејнор, добро позната љубитељима поп-музике и код нас, представља нам се ЛП плочом „Придобићу те". Слободно можемо рећи да је својим успелим интерпретацијама заиста придобила све дискофиле који су имали прилику да преслушају овај ЛП

БИРАМО НАЈПОПУЛАРНИЈЕ

Од броја 1298 (12. XI 1976.) почели смо велику годишњу анкету о популарности домаћих певача и група. Циљ нам је да на основу ваших гласова утврдимо ко су најпопуларније поп-личности 1976. године. Пошто очекујемо да сви наши читаоци узму учешће у анкети, верујемо да ћемо овом акцијом добити праву слику о популарности појединих интерпретатора забавне и поп-музике. **Тридесет читалаца који буду гласали за оног певача или групу који на основу анкете буду проглашени за најпопуларније, наградиће ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК са десет годишњих претплата за једно од наших издања (П. забавник, Деннс, Микијев забавник), десет мајица ових истих издања и десет колекција плоча — поклон ПГП РТБ.**

Листу са 19 имена певача и група на којој сте заокружили само једно име треба да исечете и залепите на полеђину дописнице. Ако сматрате да би на листи популарних требало да се нађе и неко друго име, упишите га у празан простор и тиме сте већ дали свој глас. **Понављамо,** гласати можете само за **једног певача и једну групу.** Само тако попуњени анкетни листић биће узет у обзир код збрајања гласова. Резултате гласања објавићемо у новогодишњем броју ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА а до тада сваке недеље на ХИТ-СТРАНИ доносићемо анкетни листић ХИТ-ПЕВАЧИ и ГРУПЕ 1976. ГОДИНЕ.

Дописницу на чијој је полеђини залепљен исечен анкетни листић са заокруженим **само** једним именом певача и **једне групе** или пак **дописаним именом,** пошаљите на адресу: ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, 11000 Београд, поштански фах 124.

БИРАМО НАЈПОПУЛАРНИЈЕ ХИТ 1976.

ВОКАЛНИ СОЛИСТИ	ГРУПЕ
1) АРСЕН ДЕДИЋ	1) АМБАСАДОРИ
2) БИСЕРА ВЕЛЕТАНЛИЋ	2) БИЈЕЛО ДУГМЕ
3) БОБА СТЕФАНОВИЋ	3) БУЛДОЖЕР
4) ВЛАДИМИР САВЧИЋ — ЧОБИ	4) БУМЕРАНГ
5) ДАДО ТОПИЋ	5) ЗЛАТНИ ПРСТИ
6) ДУШКО ЛОКИН	6) INDEXI
7) ЗДЕНКА КОВАЧИЧЕК	7) YU ГРУПА
8) ЗДРАВКО ЧОЛИЋ	8) ОПУС
9) ЗЛАТКО ПЕЈАКОВИЋ	9) ПАРНИ ВАЉАК
10) ЈАДРАНКА СТОЈАКОВИЋ	10) PEPEL IN KRI
11) ЈОСИПА ЛИСАЦ	11) ПОП МАШИНА
12) КЕМАЛ МОНТЕНО	12) ПОСЕБНО ПАКОВАЊЕ
13) КСЕНИЈА ЕРКЕР	13) С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ
14) МИША МАРКОВИЋ	14) СЕПТЕМБАР
15) МИШО КОВАЧ	15) СМАК
16) МИКИ ЈЕВРЕМОВИЋ	16) СТАКЛЕНО ЗВОНО
17) НЕДА УКРАДЕН	17) СУНЦОКРЕТ
18) ОЛИВЕР ДРАГОЈЕВИЋ	18) ТЕШКА ИНДУСТРИЈА
19) ТЕРЕЗА КЕСОВИЈА	19) TIME
20) ——————?	20) ——————?

ВЕСЕЛЕ ИГРАРИЈЕ ЗА МЛАЂЕ И СТАРИЈЕ

2 Нада из Задра вам предлаже да за најсветлију ноћ у години направите од стоне или стајаће лампе пајаца. На абажур ставите шиљату капу, а од папира нацртајте очи и уста и залепите на абажур.

Нада Димитровић,
Раде Кончара 1/IV,
57000 Задар

1

Једноставан али симпатичан украс за Нову годину можете направити и од љуске јајета — тврди Биљана из Сарајева. Љуску само треба да пробушите на оба краја, издувате беланце и жуманце, кроз јаје провучете конац па на један крај вежете парче шибице. Јаје обојите, на њему нацртате лик Деда Мраза а на местима где су му коса и брада залепите дебљи слој вате. На крају направите Деда Мразу капу од тањег картона у облику фишека, обојите је црвеном бојом и ставите му је на главу.

Биљана Тадић,
Фауда Мицића 296,
71000 Сарајево

3

Од новогодишњих честитки могу испасти лепи подметачи за чаше, поручује нам Зорица из Ниша. Она предлаже да целу или половину честитке исечете у облику срца: за један подметач потребно вам је осам срца. Четири срца залепите на папирић тако да добијете детелину са четири листа, па на ту детелину на исти начин залепите преостала четири срца, и то тако да свако срце покрије место где се додирују по два доња срца.

Зорица Аранђеловић,
Трг Лале Николић 5/14,
18000 Ниш

4 Предлог Радмиле из Земуна сасвим одговара овој лудој ноћи. Наиме она вам предлаже да нокте обојите тако што ћете украсне траке, такозване гирланде, исећи на најситније трачице, ставити их у безбојни лак за нокте па тим намазати нокте.

Радмила Савић,
Сплитска 5,
11080 Земун

ЗАХВАЉУЈЕМО СВИМ ОВИМ ЧИТАТЕЉКАМА НА КОРИСНИМ ПРЕДЛОЗИМА. НАГРАЂУЈЕМО СВАКИ РАД СА ПО 100 ДИНАРА.

5

[illegible] из Книна сматра да [illegible] то у овој лепој ноћи треба да буде што шаренији. Њен предлог састоји се у томе да од већег, здравог ораха и лепе црвене јабуке направите фигурицу Деда Мраза. На ораху нацртајте лице, од дебљег слоја вате направите косу и браду, орах пробушите и помоћу чачкалице спојите са јабуком. Две гранчице од јелке нека му буду руке, а на предњу страну фигурице ставите два дугменцета и — „оделце" је готово!

Наташа Кнежевић,
Петра Крвавице бб,
59300 Книн

6

Опет једна Биљана, али овог пута из Ниша, тврди [illegible] се од пинг-понг лоптице могу направити лепи украси [illegible] јелку. Сваку лоптицу пробушите скроз иглом на [illegible] лоптици нацртајте лице а остале лоптице обојите [illegible] зним бојама па кроз све лоптице провуците разн[illegible] кончић који ћете са једне стране везати у чвор а [illegible] лоптице повежите као што видите на нашем цртежу.

Биљана Петровић,
Филипа Кљајића 15/38,
18000 Ниш

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ...

ТРИНАЕСТИ НОЖ

Значи, господине Жеди — обрати ми се власник пансиона у коме сам провео десетак дана на одмору — ово је ваш последњи дан.

— На жалост, тако је.

— Чуо сам — наставио је он — да у нашем месту гостује веома добар циркус. Нарочито им је добра тачка са бацањем ножева.

Пошто ионако нисам имао шта да радим одлучио сам да одем у циркус. У програму сам прочитао да у тачки „Жива мета“ учествују четири брата Матијас: Обен, Ален, Алекс и Анж. И заиста, власник није претерао кад је рекао да је ово најбоља тачка. Ножеве је бацао Обен, а као мета наизменично су му служили Ален, Алекс и Анж. Наслоњени на даску која је стајала усправно они су са осмехом на лицу гледали у Обена који је завезаних очију гађао и дванаест оштрих ножева забијао тик уз њих исцртавајући обрисе њихових тела.

После програма отишао сам на вечеру у пансион. Изузетно те вечери, сала је била пуна. Да ли случајно или намерно, власник ми је дао сто поред четворице браће из циркуса. Тако сам хтео-не хтео слушао њихов разговор који је постајао све бучнији.

— Ако успемо да склопимо уговор — викао је мршави и дугачки Ален — тражимо шездесет од сто за нас, Алекса, Анжа и мене!

— У праву је — сагласио се Алекс својим танушним гласом који је одговарао његовој висини од метар и шездесет и пет.

— Не долази у обзир! — суво одврати Обен. — Пола мени а пола вама тројици...

— Па зар нисмо ми ти који ризикујемо! — цвилио је мали и буцмасти Анж.

— Шездесет одсто или тражи друге заморчиће — закључи Алекс гласом који није трпео поговор.

Завршио сам вечеру с неким чудним предосећањем да ово није обична препирка међу браћом.

Да ли то осећање или лепо време, тек решио сам да останем још који дан на одмору. Пошто сам се сутрадан пре подне телефоном договорио са шефом, кренуо сам по месту. И ноге су ме просто саме одвеле до циркуских шатри. Шврљајући међу растуреним колима и судварајући се са босоногом децом која су весело јурила, стигао сам и до шатора из кога су се чули тупи удараци ножа.

Сећам се да сам помислио да то Обен вежба. Чекао сам неколико минута размишљајући да ли да уђем или продужим, кад се из шатре зачу ужасан крик. Ни сам не знам како сам напипао улаз и верујем да док живим нећу заборавити ту слику: на дасци се налазило забодено дванаест ножева... а на земљи је лежао сам бацач ножева — Обен. Пошто сам га мало придигао, видео сам да му из груди вири дршка — тринаестог ножа. Поред њега у шатору није било никог!

Убрзо је стигла и месна полиција и у канцеларији управника циркуса нашла су се и три брата: Алекс, Анж и Ален.

— Ужасно! — грцао је Анж.

— Ко ли је то учинио? — викао је Алекс својим дечијим гласом...

— Кривца ћу... — муцао је од жалости Ален... — ја лично убити овим својим рукама...

А тада инспектор полиције, који је наизглед мирно слушао, рече:

— Кривац... па кривац је свакако неко од вас тројице!

— Ви сте луди! Због чега бисмо ми убили свог рођеног брата? — напао га је својим пискутавим гласом Алекс.

И ја сам се умешао :

— Инспектор је у праву. И нехотице сам синоћ слушао вашу свађу за вечером у пансиону. Сем тога, и малочас, чуо сам како Обен тренира са неким од вас... само са којим?

— Не, са мном није — бранио се Анж. — Ја сам се шетао по киши километар одавде...

— По киши?

— Да!

— А ви, Алексе?

— Ја сам читао у својој соби.

— Били сте сами?

— Свакако. Да сам знао да ће неко убити Обена ја бих се потрудио да нађем двадесетак сведока...

— А ви, Алене?

Трећи брат поцрвене...

— Ја сам увежбавао бацање ножева на дрвећу у оближњој шумици...

— Са тринаестим ножем?

— Не, он је припадао Обену. Ево, ово је мој нож.

На оружју којим је извршен злочин нису нађени отисци! Били су, разуме се, обрисани... Али, на поду сале, у прашини, налазило се руком исписано слово А...

— То не значи ништа — смејао се Алекс. — Свакомод нас тројице име почиње словом А...

— У праву сте — примети инспектор полиције. Затим запали цигарету и пажљиво поче да разгледа шатор и сваког од тројице браће. У истом тренутку, изгледа, и мени и њему синула је иста мисао. И он рече:

— Ваш брат Обен је успео да нацрта свог убицу. И то је...

Шта мислите, драги читаоци, кога је то убијени „нацртао“? Ако знате, честитамо! А ако нисте расположени за решавање детективских загонетки, прочитајте решење на 35. страни.

ТРАГИЧАН БИЛАНС РАТА

ШТА ЈЕ СВЕ УНИШТЕНО?

Крај рата затекао је Југославију у рушевинама: стамбене зграде, саобраћајнице, индустријски и други објекти пружали су слику праве пустоши

У нашој земљи је, на пример, пре рата било око два милиона и 437 хиљада кућа. Пописом је утврђено да је за време рата срушено, спаљено или тешко оштећено 504106 зграда или 20,7 одсто. Без крова над главом остало је 3,3 милиона Југословена!

Огромну штету претрпела су сеоска газдинства. Двеста осамдесет хиљада имања је опљачкано и потпуно спаљено! Посечено је 18 милиона воћака, виногради су уништени на 85 000 хектара, побијено или покрадено 800 хиљада коња, два милиона и 397 хиљада говеда, 6 милиона и 324 хиљаде оваца и коза, 2 милиона и 122 хиљаде свиња, 12 милиона и 604 хиљаде комада живине, а нестало је чак и 330 хиљада кошница!

Фашистички освајачи однели су из наше земље милион и деветсто десет хиљада вагона пшенице, 1766 вагона вуне, 255 хиљаде вагона млека и близу 2 милијарде комада јаја. Уништено је и преко милион пољопривредних машина, па опљачкано и уништено и 8900 рибарских бродова.

БИТКА код ВЕЛБУЖДА

У другој половини 13. и почетком 14. века Србија се уздиже као привредна, друштвена и политичка сила иако се налазила у процепу између Угарске на северу и Византије на југу, уз стално присуство опасности од Бугарске. Српски краљ Милутин (1282—1321) оријентисао је своју спољну политику ка југу, на рачун богатих византијских области. Године 1282. заузео је Скопље а већ следеће године избија на Егејско море. Мирећи се са овим губитком, јер није могао да поврати изгубљено, византијски цар је придобио Милутина за мир давши му за жену своју малолетну кћерку Симониду. Опасност од Византије постаје тако све незнатнија и њеном слабошћу омогућен је, између осталог, успон Србије. У то време подижу се у Србији прва већа рударска насеља (Брсково и Рудник), а о развитку трговине сведоче уговори српских владара с Дубровником. Један запис барског надбискупа, Француза Адама Гијома, из прве половине 14. века, каже: **„У том краљевству су сада пет рудника злата са сребром ... Поред тога, руде сребра измијешаног са златом нађене су сада и у више различитих других мјеста ... Ко год, дакле, буде имао ово краљевство, имаће уистину један привлачан и пожељан драгуљ ...“**

Јачање Србије за време владавине Милутиновог сина Стефана Дечанског (1321—1331) довело је до зближења и савеза Бугарске и Византије против ње. Сукоб за превласт на Балкану био је неизбежан и решен је битком код Велбужда, данашњег Ђустендила. Са 15.000 војника, у чијем се саставу налазило око 3.000 Татара, Осета и Влаха, бугарски цар Михаило стигао је 28. јула 1330. до Велбужда а византијски цар Андроник III је, са неколико хиљада најамника, упао у Македонију и заузео неке пограничне градове које је раније освојио Милутин. Намеравао је да с бугарском војском крене у заједничку акцију против Стефана Дечанског.

Дечански је 28. јула повео око 15.000 војника према бугарском логору. Изненађен, брзином којом је Стефан Дечански реаговао Михаило је импровизовао борбени поредак у којем је главнина била с коњицом испред. Напад су почели српски коњаници у две колоне: једном је командовао Стефан а другом, усмереном на центар бугарског распореда, престолонаследник Душан. Он је брзо савладао језгро бугарске војске окупљене око Михаила која се затим дала у бекство. Михаило је бежећи пао с коња и био посечен, (по некима је, смртно рањен, умро после три дана). Срби су упали на бугарску територију и код села Извора, код Радомира, приморали Бугаре на мир. Андроник је одмах напустио освојене градове и борба око Македоније решена је у корист Срба. Тако је постављен темељ српске превласти на Балкану.

Пре него што почнем, желео бих да истакнем нешто што многи губе из вида. Двадесет први век не почиње сутра; почиње годину дана касније, 1. јануара 2001. Иако од поноћи на календару стоји 2000, следећих дванаест месеци још припадају старом веку. Сваких 100 година астрономи морају ово поново да објашњавају, али ништа не помаже: славље почиње оног тренутка кад се на календару појави округла бројка.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ДАЛЕКО од КОЛЕВКЕ

АРТУР КЛАРК

Био сам љут на Хачинса. У тренутку када је требало да проверимо моторе брода који ће нас са Месеца однети на Марс, рекао ми је да има пречи посао.

Страшно важан

Дакле, желите да вам испричам који је, по мом мишљењу, најважнији тренутак у педесетогодишњем освајању свемира... Да, био сам присутан од самог почетка, кад је упућен први вештачки сателит. Тада ми је било двадесет пет година и радио сам као најмлађи математичар у Капустин Јару. Нисам био довољно важан да бих присуствовао лансирању, али чуо сам буку. Тај звук ме је натерао да задрхтим од страхопоштовања, али не као други пут. Други пут?.. На то ћу доћи касније.

Кад смо били сигурни да је сателит стигао у орбиту, пошли смо у Лењинград да то прославимо. Касније се понеко шалио да би количина вотке коју смо попили те ноћи била довољна да испали сателит који су Американци тек градили.

У многим књигама ћете наћи да васионско доба почиње од тога дана, 4. октобра 1957. Немам намеру да то побијам, али мислим да су стварно узбудљиви и интересантни дани дошли тек касније.

Нећу овде говорити о појединим догађајима који представљају камене-темељце на путу у космос. Оно што је на мене оставило највећи утисак много се разликује од тих важних догађаја. Нисам чак сигуран да ли ћу успети да вам верно пренесем оно што осећам и да ли ћете ме разумети. Јер, својевремено се о томе много писало у новинама, али углавном су сви промашили поенту. За новине је то био само материјал који ће се радо читати и ништа више.

Дакле, било је то тридесет година после лансирања Спутњика I. Налазио сам се на Месецу са још доста људи и осећао се страшно важан. Био сам одређен за шефа прве експедиције која ће полетети на Марс.

Требало је да узлетимо са Месеца, како бисмо уштедели гориво које нам је било драгоцено. У то време, крајем осамдесетих година. прва лунарна база била је већ добро организована и снабдевена.

Алфа, Бета и Гама. три брода наше експедиције, грађена су на Платоу, вероватно најлепшој и нај већој од свих равница на овој страни Месеца. Толико је велика да ако станете у центар не можете ни да претпоставите да се налазите у кратеру; венац планина који је окружује сакривен је далеко на хоризонту. Зидови заштитне куполе пружају се десет километара од узлетишта и повезани су с њим високим жичаним системом, веома практичним, али који је много оштетио пејзаж Месеца.

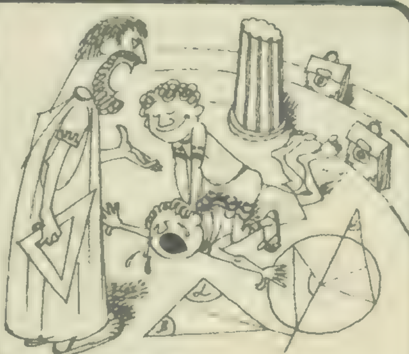
Корисне свађе

Био је то напоран живот, јер нисмо имали ништа од онога без чега се данас не може замислити такав посао. Главна купола са парковима и језерима још је била само сан, нацртан на пројектима архитеката. Па и да су постајали ти паркови и та језера, били смо сувише заузети да бисмо у њима могли да уживамо. Посао нас је заокупљао од јутра до мрака. То је требало да буде први човеков велики скок у васиону.

Месец смо већ сматрали као неко предграђе Земље, камени мосто бран ка постизању виших циљева. Наш мото биле су познате речи славног руског научника Циолковског које сам обесио у својој радној соби, да сви могу да их прочитају:

ВЕЛИКИ У ШКОЛСКОЈ КЛУПИ

ЗЕМЉА ЈЕ КОЛЕВКА ЧОВЕЧАНСТВА АЛИ У КОЛЕВЦИ СЕ НЕ МОЖЕ ВЕЧИТО ЖИВЕТИ!

После више година држања у тајности, било је задовољство сарађивати са људима разних националности и борити се за остварење пројеката које је подржавао цео свет. Од четворице мојих главних асистената, један је био Американац, један Индијац, један Кинез и један Рус. Не могу да кажем да међу нама нису избијале свађе; било их је доста, али то су биле корисне научне препирке које су давале подстрека нашем заједничком раду. Посетиоцима који су се сећали старих, лоших дана често сам се хвалио: „На Месецу нема тајни!“

Преварио сам се: постојала је тајна, и то мени под носом, у мојој радној соби. Можда бих нешто и посумњао да нисам био толико обузет хиљадама појединости нашег сложеног пројекта. Док сада размишљам о томе, видим да је било доста симптома и сумњивих појединости, али у то време их нисам примећивао.

Као без душе

Заиста, једва да сам запажао да је млади Американац Цим Хачинс, мој асистент, из дана у дан био све расејанији, као да га нешто мучи. Једном или двапут морао сам да га изгрдим због одсутности. Било му је веома непријатно и обећавао је да се то више неће поновити.

Хачинс је живео на Месецу већ три године и први је довео са Земље жену, чим је укинута забрана приступа незапосленим особама у базу на Месецу. Никад ми није било јасно како је то постигао. Мора да је имао неку добру везу кад га видите онако туњавог и повученог.

Тога дана смо се спремали да направимо први статички тест Алфиних мотора, пошто је конструкција брода већ била комплетна. Стајао је на равници и више личио на све друго само не на брод, али нама је био леп пошто смо знали шта нам обећава у будућности. У ваздуху се просто осећала напетост, каква је владала и у нама. Никада до тада није била начињена термонуклеарна машинерија такве величине.

Упркос свим мерама предострожности које смо предузели, нисмо могли да будемо сасвим безбрижни. Ако се сада догоди нешто непредвиђено, остварење пројекта ће бити одложено за још ко зна колико година.

Одбројавање је већ било почело кад ми је пришао Хачинс, блед и узрујан.

— Морам одмах да се јавим у базу — рекао је. — Веома је важно.

— Важније од овога? — упитао сам га саркастично, јер сам био страшно изнервиран.

Оклевао је за тренутак, као да се решава да ли да ми нешто каже, а онда је одговорио:

— Мислим да јесте.

— У реду, иди — рекао сам и он је одјурио као без душе. Могао сам, наравно, да га питам шта је то толико важно, али сарадницима треба веровати.

Кад сам се вратио главној контролној табли, закључио сам да ми је већ доста тог Хачинса и да би најбоље било да затражим да га повуку на Земљу. Било ми је чудно — интересовао се и живео за овај тест као сви ми, а сада, ено, јури жичаним каблом ка бази.

Велики експеримент

Пет минута касније био сам у још горем расположењу. Сасвим непредвиђено, отказала је група важних инструмената, а то је значило да цео посао мора да се одложи за три-четири часа. Беснео сам око лансирне рампе и викао како смо пре толико година радили боље него сада, са више одговорности и са мање грешака.

Најзад сам се смирио и сео да попијем кафу са сарадницима, кад се огласио сигнал за општу пажњу. Постоји само један сигнал важнији од овога, а то је сигнал за опасност, који сам за све ове године чуо само два пута и надам се да га никад више неђу чути.

Глас који је одјекивао у свим затвореним просторима на иначе безгласном Месецу био је глас генерала Стејна, шефа одељења за лична питања астронаута (у то време још су постојале разне звучне титуле које ништа не значе):

— Говорим из Женеве. Имам да вам саопштим нешто веома важно. Последњих девет месеци у току је био један велики експеримент. Држали смо га у тајности чак и од оних који су били директно повезани с њим, зато што нисмо желели да подстичемо непотребна узбуђења и страховања. Не много давно, ако се сећате, многи стручњаци су одбијали да верују да човек може да опстане у свемиру. И овога пута је било песимиста који су сумњали да ћемо начинити још један корак у освајању васионе. Доказали смо да нису били у праву...

„О чему је реч, до ђавола?“ питао сам се. „Докле овај мисли да одуговлачи?“

— А сада — наставио је генерал Стејн повишеним тоном — дозволите ми да вас упознам са Џорџом Џонатаном Хачинсом, првим ГРАЂАНИНОМ ВАСИОНЕ!

Зачуло се једно „клик“ као кад се пребацује веза, а затим је настала пауза пуна неког шушкања и пуцкетања. А онда се преко Месеца и пола Земље разлегао звук о којем сам вам обећао да ћу причати, звук који је изазвао код мене највеће страхопоштовање у животу.

Био је то плач тек рођене бебе — првог детета у историји човечанства које је дошло на свет изван колевке Земље. У потпуној тишини погледали смо један другог, а затим бродове које смо градили на Месечевој равници. Само неколико минута раније, изгледали су нам тако важни. Наравно, били су још важни, али не колико и оно што се догодило у Медицинском центру на Месецу и што ће се догађати још безброј пута у безброј светова, у временима која долазе.

То је, господо, био тренутак кад је Човек заиста освојио свемир!

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Циљ науке се састоји у богаћењу људског живота стварним открићима, тј. новим средствима.

(Ф. Бекон)

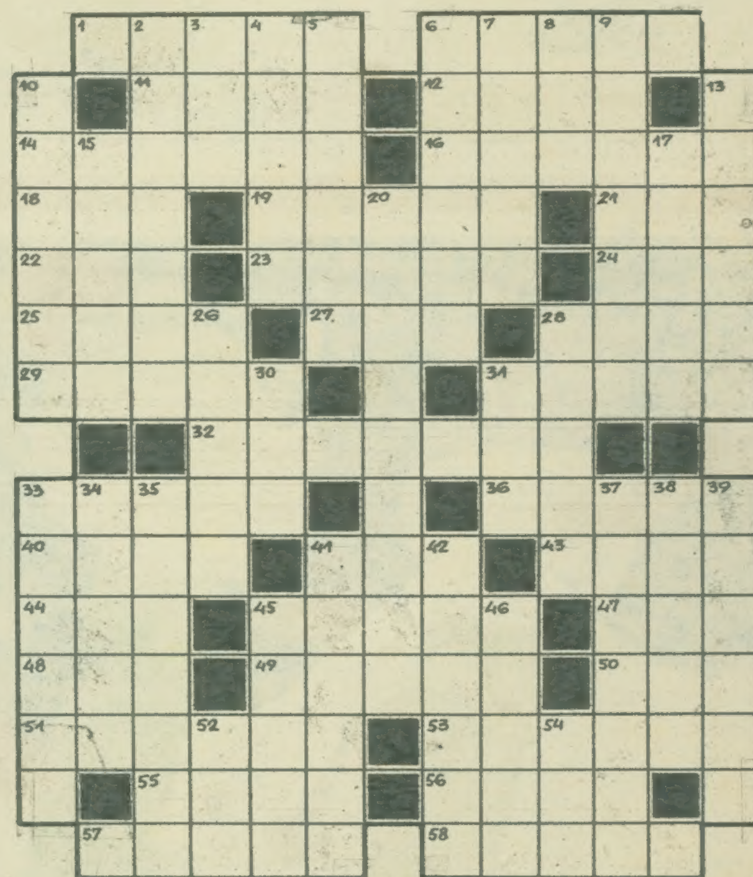
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Кулинар, 6) врста спортског чамца, 11) тмурне, 12) окидач на пушци, 14) тер, 16) запуштена, необрађена земља, 18) наша река, 19) напетост, напрегнутост, 21) електрична честица, 22) индустријска биљка, 23) име глумице Карић, 28) праотац Италијана, 29) северноамеричка животиња скупоценог крзна, 31) одабрано друштво, 32) град у Канади, 33) граматички термин, 36) личност из приповетке Лазе Лазаревића, 40) отпадак дрвета, 41) врста дрвета, 43) египатско божанство (Ра), 44) земљишна мера, 45) француско мушко име, 47) прави час (лат.), 48) неман, 49) врста морске рибе (мн.), 50) превремен, 51) нешто што се стално понавља, 53) наука о светлости, 55) полет, 56) име америчког пливача (Спиц), 57) наш рудник угља, 58) учесник витешке игре.

УСПРАВНО:

2) Побуна, 3) вртлог, 4) предујам, 5) италијанска оперска певачица (Тебалди), 6) поредак војске при којем јединице иду једна за другом, 7) борилиште, 8) хемијски елемент, 9) припадници жуте расе, 10) објектив, 13) град на Филипинима, 15) старовизантијска дажбина, 17) рожната творевина на прстима, 20) товор мимикама, 26) црначки борац за једнака права свих људи, добитник Нобелове награде за мир (Мартин), 28) страно женско име, 30) кухињски прибор, 31) слово грчке азбуке, 33) риба месождер, 34) планина надомак Београда, 35) једна од САД, 37) четинарско дрво, 38) део хода, 39) јужно воће, 41) град у Албанији, 42) митолошки град нестао у катастрофалном пожару, 45) сеоска улица, 46) држава у области Хималаја, 52) шумске креде, 54) врста хода.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Марс, 5) штит, 9) исти, 10) Олга, х, 11) И(ван) М(ажуранић), 12) По, м, 13) ат, б, о, 15) ан, 16) Ирци, 17) виле, 18) Ли, о, а, 19) ти, о, 20) ИЗВИДНИЦА, с, 26) Ламарк, 28) изотоп, 30) АЛУ, 31) Аст, 33) Ото, 34) ланац, в, 37) оглав, 39) И(во) Т(ијардовић), 40) немарна, 41) це, ћ, 42) сто, д, 43) Исо, с, 45) или, 46) абу, 48) опит, 50) омаловажавати, 53) капија, 54) етика.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живорад Стојановић. Уредници: Крунка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурџихана Ђолић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220.00 дин., полугодишња 110.00 дин., тромесечно 55.00 дин. Претплата за иностранство: годишња 440.00 дин., полугодишња 220.00 дин., тромесечна 110.00 дин. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф. 110.—, Шфр. 66.—, Шкр. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција, Македонска 35/II, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ШВРЋА
БУЛЕ
Copyright © 1975
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ХЕЈ, ТИ!
УПС!
БУЛЕ

ДАЈ ОВАМО ТУ КОСКУ !

ЧЕКАЈ САМО ДОК ТЕ ЈА ДОЧЕПАМ!
8-17

?
ШКРИИИИП

КЕВ! КЕВ! КЕВ!
ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Жељела бих имати много разгледница са народним ношњама из цијелог свијета те молим читаоце Забавника да ми помогну. Ко ми пошаље разгледницу са народном ношњом свога краја добиће значку, салвете или нешто друго, по договору. **Бранка Петровић, 44233 Костајнички Мајур, Пољони 24.**

Молимо читаоце Забавника да нам помогну у сакупљању свих врста стрипова. Узвраћамо по договору (маркице, значке, постери, разгледнице и други стрипови). **Мишо и Слободан Степић, 78330 Сански Мост, Жртава фашизма 11.**

За ЛП плочу Бијелог дугмета „Кад бих био бијело дугме" и ЛП YU групе „Како то да сваки дан" дао бих 150 квалитетних поштанских марака. Плоче и купујем. **Лаза Субашић, 11320 Велика Плана, Радничка 38.**

ИШИЈАС ЛАЗЕ ЛАЗАРЕВИЋА

Да ли је истина да је наш приповедач Лаза Лазаревић био познати лекар?

Јасмина Глушац, Лесковац

Приповедач Лаза Лазаревић (1851—1890) био је у своје време познати и признати лекар. Најпре је био лекар београдског округа, па примаријус Опште државне болнице а неко време и лични лекар краља Милана.

За време кратког живота објавио је низ радова из области медицине, тачније 54 прилога. Већина радова односила се на нервне болести те га многи сматрају првим српским неурологом.

Посебно је значајан и његов рад Ishias postica Cotonni, објављен 1880. године у Српском архиву. У новије време је, захваљују-

ћи баш томе раду, утврђено да приоритет у откривању тзв. Ласеговог симптома (дијагностички тест наступања бола код истезања нерава исхијадикуса), који је приписиван париском лекару Ласегу а касније његовом ученику Форсту, припада, у ствари, Лази Лазаревићу јер он је тај симптом описао знатно раније. Лазаревић је и сам боловао од ишијаса.

ЈАНИЧАР ИЛИ ЈАЊИЧАР?

Као редовни читалац Забавника нашла сам код вас реч јањичар док ми многи кажу да је једино правилно јаничар. Ко је у праву?

Зорица Ковач, Београд

Наш језик има, у лексичком погледу, много више турцизама него других страних речи. Нарочито много има их у подручјима где је утицај ислама био најјачи и где је за многе ствари и појмове у живот увођена турска реч.

Неки од њих постали су саставни део нашег језика и представљају једини и најобичнији израз за неки појам (кундак, јоргован, мираз, папуче...) а неки се осећају као туђице и књижевни језик их избегава (пенџер, вересија, белај...)

Од турске речи **јеничери** настао је и турцизам јаничар или јањичар. Оба облика се у говору готово равномерно употребљавају; речници наводе и један и други. Правопис, међутим, упућује на облик јањичар јер смо гласовну скупину **ни** уопштили као **њ**, што је врло честа појава у преузимању страних речи. Гласовна скупина **нј** не постоји у турском језику.

АКАДЕМИЦИ КАРАТЕА

Који је највећи, односно најпризнатији појас у каратеу?

Крсте Салинов, Охрид

У карате-спорту појасеви (**кју-ученички и дан-мајсторски**) означавају у којој је мери борац овладао каратеом. Од тринаест појасева, колико их има према правилнику Европске карате-федерације, најнижи је **бели** а најпризнатији — **пурпурни појасеви од осмог до дванаестог степена.** Овај појас носе такозвани „академици" карате. То су, углавном, оснивачи појединих школа и дугогодишњи борци који су допринели теоријском продубљивању ове древне источњачке вештине.

Међу „академицима" каратеа истичу се: **Фунакоши Гичин, Гођун Мијаги, Гоген Јамагучи, Хиронори Оцука, Масатоши Накајама, Масатацу Ојама, Кенен Мабуни...**

ЗАБАВНИКОВ ФИЛМСКИ КВИЗ

ЛЕТ ИЗНАД КУКАВИЧЈЕГ ГНЕЗДА

ОДГОВОРИ:

1) Џек Николсон, 2) Натали Вуд, 3) Чарли Чаплин, 4) Марти Фелдман, 5) Драган Николић, 6) Виторио де Сика, 7) Роџер Мур, 8) Али Мек Гроу и Стив Мек Квин, 9) Дастин Хофман, 10) Чувар плаже у зимском периоду, 11) Луј де Финес, 12) Крвави престо, 13) Нема дима без ватре, 14) Франко Неро, 15) Кабаре, 16) Ричард Чемберлен, 17) Анри Салвадор и 18) Радош Бајић.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

решење загонетке: ТРИНАЕСТИ НОЖ

Дванаест ножева на табли означавали су обрисе убице с којим је убијени Обен до пред смрт тренирао... Зато је полиција измерила висину „мете" око које су ножеви забодени и утврдила да одговарају Алексу.

WALT DISNEY
МИКИ

ПОГЛЕДАЈ, МИНИ! ПРАЗНА БОЦА!

'АЈДЕ ДА СТАВИМО У ЊУ ПИСАМЦЕ ПА ДА ЈЕ БАЦИМО НАТРАГ У ОКЕАН!
ЈА ИМАМ ОЛОВКУ И ХАРТИЈУ!

НАВЕШЋУ СВОЈЕ ИМЕ И АДРЕСУ ПА КО НАЂЕ ФЛАШУ...
ЗЛАТНИ ЖАЛ

... ДАЋУ МУ ПЕТ 'ИЉАДА!
ПЉАС!
ЛАТНИ ЖАЛ
МОЖДА ЋЕ СТИЋИ ЧАК ДО ХАВАЈА!

ЗНАМ ЧОВЕКА КОЈИ ЈЕ ОВДЕ БАЦИО У МОРЕ БОЦУ С ПОРУКОМ... А НАШЛИ СУ ЈЕ НА ИСЛАНДУ!

А ЧИТ'О САМ КАКО ЈЕ ЈЕДНА ТАКВА БОЦА СТИГЛА ОД ШПАНСКЕ ОБАЛЕ ДО ЈАПАНА... ПОСЛЕ ШЕСТ ГОДИНА!

БАШ СМО ЛЕПО ПРОВЕЛИ ДАН, МИКИ!
МИКИ

ТИ СИ, МИКИ? ДУГУЈЕШ МИ ПЕТ 'ИЉАДА! НАШ'О САМ ОВУ ФЛАШУ НА **ЗЛАТНОМ ЖАЛУ**!